PROMIN

ПРОМІНЬ

РІК V СЕРПЕНЬ — AUGUST, 1964 ЧИСЛО 8

Authorized as Second Class Mail by the Post Office Department, Ottawa, and for Payment of Postage in Cash.

ПРОМІНЬ

РІК V
Ч. 8

СЕРПЕНЬ, 1964
Виходить раз у місяць

Видає
Союз Українок Канади
Редагує Редакційна Колегія

Наталя Когуська, редакторка; Анна Токарик, голова Союзу; Ольга Войценко, Тоня Горохович, Оленка Негрич.

Передплату висилати на адресу:
PROMIN
P. O. Box 3551, Sta. B., Winnipeg 4, Man.

PROMIN

AUGUST, 1964
Monthly Publication

VOL. V
No. 8

Published by
Ukrainian Women's Ass'n of Canada
Edited by Editorial Committee
Natalia Kohuska, Editor

Subscription in Canada $3.50
Subscription in other countries 4.00
Single copy ..... .40

Address:
PROMIN
P. O. Box 3551, Sta. B., Winnipeg 4, Man.

Редакція застерігає собі право скорочувати дописи. Дописи, які поміщуються в інших часописах, редакція містити не обіцює — уникаємо повторювання.

Не поміщені рукописи редакція не звертає, хіба за спеціяльним, згори зазначеним застереженням.

У розділі Річні Звіти, секретарки завважать, що у виказі членок заряду в комітетах, ми подаємо лише одну особу на кожний комітет, а не всіх членок кожного комітету.

В ЦІМ ЧИСЛІ

В. О'Конор-Вілінська — На закінчення роковин 1
Віктор Корж — Вогнище 1
Н. К. — В кількох словах 4
Людмила Коваленко — Біля Шевченка 5
Тоня Горохович — Найвірніша з друзів 6
Відкриття Колегії св. Андрея 8
Д-р Н. Полонська-Василенко — Велика княгиня українська Ольга 9
Спілка Українських Журналістів 10
Петро Мах — Маки 13
В. Ткаченко — Подарунок 13
В. Ворскло — Дайте щастя 13
М. Коцюбинський — Ниви у червні 14
М. Калитовська — Спомини 14
By C. A. Manning — The Shevchenko Monument 15
By J. B. Rudnyckyj — A Voluable Contribution 16
"Citizen" — How to Performing Arts 17
Дмитро Міщенко — Сіверяне 19
Дмитро Павличко — Колись я ще повернуся 21
Відділ для дітей 22
Домашнє господарство 23
Громадська і родинна хроніка 24
Річні звіти відділів 24

LEARN HAIRDRESSING

Easy monthly tuition plan now available. Train in Winnipeg's newest Beauty School. Latest methods taught. Remember... your success depends on your teaching staff and yourself. Instructors: Mrs. Thomson, Mrs. Bobei, Mrs. Schultz.

ENROLL NOW! WRITE OR CALL

POLLOCK BEAUTY SCHOOL

Modern Beauty Culture & Hairdressing Training Centre
244 SMITH ST. — Corner Graham — WH. 2-0606
1 Block East of Eaton's — Elevator Service

ПРИДБАЛИ НОВИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ

Пані К. Луцюк — Вакав, Саск. — 3
Пан В. Перепелюк — Флин Флон, Ман. — 2
Пані Марія Квас — Торонто, Онт. — 1
Панна Ольга Гладун — Торонто, Онт. — 1
Пані Г. Гуменна — Ітонія, Саск. — 1
Пані Г. Лучак — Вернон, Б. К. — 1
Пані А. Сарчук — Вінніпег, Ман. — 1
Пані А. Москалик — Вінніпег, Ман. — 1

ВИКАЗ ПОЖЕРТВ ТРИВАЛОГО ФОНДУ

Відділ ім. О. Кобилянської — Смокі Лейк, Алта. — $5.00
Пані О. Шемелюк — Смокі Лейк, Алта. — 5.00
Відділ ім. Г. Барвінок — Монтреал, Квібек — 25.00
Відділ ім. Л. Українки — Киндерслей, Саск. — 5.00
Відділ ім. Л. Українки — Ст. Джуліен, Саск. — 5.00
Відділ ім. О. Басарабової — Вакав, Саск. — 5.00
Відділ ім. Л. Українки — Мікадо, Саск. — 6.00

НЕВЯНУЧИЙ ВІНОК

В память членки, бл. п. Домки Мисинюк, Кемсек, Саск. відділ зложив 5 дол. на тривалий фонд „Променя".

НОВІ КНИЖКИ

Лев Ребет — Світла і тіні ОУН. Мюнхен, 1964 р. Видавництво „Український Самостійник". Накладом родини Ребета. Передмова Богдана Кордюка.

Є це посмертне видання політичного діяча ОУН (Організація Українських Націоналістів), який згинув з рук комуністичного агента Богдана Сташинського 12 жовтня 1957 р. на еміграції в Німеччині.

„Світла й тіні ОУН" — закінчує своє передне слово Богдан Кордюк — „Це останнє слово Лева Ребета щодо історії і зясування суті ОУН. Скритовбивник Богдан Сташинський на доручення КГБ, припинив творче та працьовите життя автора цієї книжки".

На обкладинці — фрагмент памятника Шевченкові у Вашінґтоні. Скульптор — Леонід Молодожанин з Вінніпегу. Памятник відкрито у Вашінґтоні 27-го червня 1964 року.

Printed by Trident Press Ltd., Winnipeg, Man., Canada.

ПРОМІНЬ

РІК V СЕРПЕНЬ, 1964 Ч. 8

В. О'Конор-Вілінська

На закінчення памятних роковин поетки

СПОГАДИ ПРО ЛЕСЮ УКРАЇНКУ

Цього року в м. серпні закінчуються знаменні роковини — 50-тя смерті Лесі Українки. Величаво відмічував ці роковини український народ, як в Україні, так і у вільному світі. Академії, концерти, сходини, перевидані твори поетки, досліди над її творчістю, все це широкими образами проходило перед тією частиною українського суспільства, яке живе і несе в своїм серці ідеали поетки.

В цей останній рік — 50-ліття, в Україні виходило і тепер ще багато виходить різних праць про творчість Лесі Українки, про її літературну сильвстку, в яких, майже в кожній спотворено світогляд Лесі Українки, підтягаючи її під прапор марксизму, ленізму та інших ізмів. В багатьох виданнях підкреслюється ідеологічне розходження поетки з матірю, відомою українською патріоткою Оленою Пчілкою. А зі споминів тогочасників, що їх так старанно визбирують науковці в Україні, викинено цензурою Комуністичної Партії все те, що для комуністів шкідливе: український патріотизм поетки.

І от перед нами праця — „Спогади про Лесю Українку" В. О'Конор Вілінської. Це спогади людини, що так близько стояла біля поетки й яка жила тим середовищем, яке надхнуло Лесю Українку до творчости. Ці спогади написані і друковані далеко поза межами рідного краю О'Конор-Вілінської і тому характер їх зберігся таким, як його авторка написала.

І хочеться сказати на закінчення памятних роковин поетки, що помимо всіх намагань „власті імущих" на Україні зробити поетку поклонницею комуністичних ідей, помимо багатьох видань з кривим зеркалом поетки, в серці українського народу Леся Українка остається великою українською патріоткою, яка своїм палким словом кликала свій народ до самостійної, від нікого незалежної української держави. — Редакція.

„Не сповідні шляхи Господні і не прозірна доля людська".

Ця думка навертається мені щоразу, коли згадаю все життя Лесі Українки.

Слідуючи за ним, — мов ідеш з долини на високу гору, поки з самого верху глянеш на широкий світ навкруги.

Кажуть люди: „Не сталось би лиха, то не трапилось би й щастя."

Може й так. Не захворіла б Леся змалку на свою тяжку хворобу, то може й цілком інакше пішло б її життя і, здається мені, не мали б ми тих перлин нашої літератури, які подарувала вона нам.

Лесі Косач було 12 років, коли ми з нею ближче пізналися і почали часто бачитись. Вона майже щодня приходила в наш дім на Бульварно-Кудрявській вулиці в Києві учитися фортепіяно у моєї сестри, дружини Миколи Лисенка, а по лекції залишалась на якийсь час з нами.

Сестра жила у флигелі*), ми в домі на другому поверсі, а інший поверх винаймала пані з двома паннами і в їхньому помешканні перебували тоді мої подруги і кузинки: Маня і Людя Старицькі.

Леся віком своїм підходила до нас з Людею і через те вважалася за нашу подругу, хоч дружби між нами тоді ще не було.

*) Офіцина.

Віктор Корж

ВОГНИЩЕ

Пітьма вмирає... Котиться перлина
З пустелі неба. Гасне вдалині...
Танцює вогнище, мов юна балерина,
В прозорому червоному вбрані.

Дівча гнучке, гаряче й безталанне,
Натанцювавшись, втомлено щеза...
Туман світання нишком виповза
Й мені дарує почуття туманне.

Крізь сивий сумнів бачу профіль твій.
Невже це ти, моя подруго давня?
Моя любов найперша і остання,
Вмістилася в іскрині золотій.

Злетіла високо, надихавшись сповна
Моїх тривог... І сонцем юним стала.
Згоріло все. І полум'я розтало...
А в серці залишилась ти одна.

ПОВІДОМЛЕННЯ

Повідомляємо наших читачів, що слідуючий місяць, це місяць відпочинку редакції і число на вересень не вийде. Наступне число „Променя" вийде на початку жовтня — це буде число 9-10. Просимо читачів звернути увагу на цю оповістку і про неї памятати. Всім нашим читачам бажаємо спокійного відпочинку та приємних вакацій.

РЕДАКЦІЯ.

Як учора памятаю її білявеньку, сухорляву, з прямими пасмами золотистого волосся навкруги високого чола, її по дитячому насуплені брови і характерно стулені уста, здебільшого в українському убрані, руто-зеленому спенсері з блискучими ґудзиками, що здавався нам тоді чудернацьким. Гарною її не можна було назвати, але краще, ніж гарною.

Ми бігали з Лесею по дворі більше на її розвагу і взагалі не почували великої насолоди з товариства тієї оригінальної дівчини, хоча й любили її.

Раптом Леся перестала ходити і незабаром ми довідалися, що лікарі заборонили їй грати на фортепіяно: визнали туберкульозу кісточки на руці і мають робити їй операцію.

Унас до Лесі підвищилися співчуття і ніжність: сестра дуже жалувала за своєю уважливою ученицею. Через якийсь час сказали нам, що Леся лежить хвора.

Протягом кількох років, хвороба перейшла на ногу. Леся проводила свій молодий, веселий час у ліжку і цілими годинами залишалася сама, бо мати її, відома письменниця і громадська діячка Ольга Петрівна Косач (Олена Пчілка) не мала вільного часу постійно доглядати своєї дочки. Леся дуже журилася.

Але повна сил душа її не хотіла здаватися. На боротьбу з лихом постало почуття самоохорони. Од дитячих веселощів і втіх, Леся повернулась до одного приступного їй тепер світа: до книжок думок, духової творчости.

За який час дізнались ми, що в галицькій „Зорі" надруковано вірш Лесі Косач „Конвалія".

Це зробило на нас велике враження. Тоді не так легко було побачити свій твір в друку. До такого досягнення йшли тісними воротами. Ми гадали собі, що Лесиному успіхові сприяло імя її матері письменниці і що навіть той вірш виник не без її допомоги, — настільки ще тоді Леся не виявляла своїх блискучих здібностей. Ми похопилися прочитати вірш. Він сподобався нам. Тільки підпис „Леся Українка" здався нам наївним.

З того часу Леся придбала в очах наших, несвідомо для нас, авреолю вищої істоти.

Вона жадібно припала до науки: вистудіювала історію, особливо стародавню, усіма барвами, відтінками, рисами, відповідними часу, зрозумівши психологію, завдання, пережиті драми. Вивчила, крім кількох словянських мов, французьку, німецьку, італійську, англійську і перечитала світову літературу в її кращих зразках. Чого тільки не пізнала Леся, лежачи хвора в своєму ліжку та подорожуючи по ріжних краях, куди посилали її лікарі!

Вона хотіла, не вважаючи на хворобу, утримати при собі всі фарби життя: і рожеві мрії, і прихильність і уважність людей, і враження широкого світу Божого, а головне, той світ ідей, до якого змалку тягнулася Лесина душа.

Була б вона здорова, то всі ті жадання перешуміли б поверховно і осілись би в якомусь життєвому затишку, як воно здебільша трапляється. А тепер, коли треба було напружити всі сили духа, щоб давати опір немочі тіла, Леся не дозволила собі солодко задрімати.

Назверх вона все більше змінювалася, перетворювалася з дитини в поважну людину.

Вона покинула ясні барви у своїм убранні і більше вбиралась в темні сукні, переважно сірі. Зачіска її завжди проста і гладенька, не покривала високого і задумливого чола; з під нього світили глибокі, ясні очі з поважним, але ласкавим виразом.

Леся не стала од своєї хвороби похмурою, охоче сміялась з нами, любила веселі дотепні жарти, одного лише не терпіла, — якоїнебудь порнографії. Навіть і легкий нахил в бік фрівольности неприємно вражав її. Це доходило іноді до смішного. Одного разу Людмила Старицька в жартівливій розмові з нею, про якийсь мов би то Лесин флірт, повторила ще й фразу з тогодневної газети (саме в той час одбувалась грецька війна) „Лариса здалась без бою". Леся враз насупилась і сказала строго: „Прошу вас, Людя, не вживати таких жартів". Серед нашого, веселого товариства такий регоризм уважався занадтим.

Але ми дуже любили і поважали Лесю, а ті химерності складали на її хворобу.

Довкола Лесі утворилася молода громадка, з якою вона більше проводила час. Дехто цікавив її своєю індивідуальністю, поглядами, речами. В той час написала вона „Блакитну троянду".

Розмова з Лесею була справжньою насолодою. Скільки цікавих тем обговорено з нею! Скільки міркувань, що до людської психології, героїчних подій, таємниць життя.

Лесі дуже подобався Мопасан, а між іншими його оповідання „Qui sait?" Вона казала, що вона робить на неї особливе враження, що їй страхітно його читати.

Нас цікавили пророчі сни, передчуття. Леся написала свою „Касандру". Ми читали її пізніше з великим задоволенням.

Особливо дружба зміцнилася у Лесі з Людмилою Старицькою. Їх звязувала спільність літературних завдань, громадських, особистих.

Коли Старицька написала „Сафо", Леся найбільш тішилась цим твором. Через якийсь час вона звернулась до неї такими словами: „Dearest Friend, Ви не сердитесь, що я свою „Іфігенію" під впливом Вашої „Сафо" написала?"

З родиною Старицьких, а також і Лисенків єднало Лесю українство. Нема чого й казати, якою гарячою патріоткою була Леся Косач, як і вся їх родина з Оленою Петрівною на чолі. В оточенні цих дружніх між собою родин росло і зміцнялось її чуття до рідного краю, набирало реальних форм, переходило до свідомої праці:

Разом з тим повстало гірке, вороже почуття до Польщі й Росії. Не раз говорила Леся слідом за своєю матірю. Коли торкалось Росії „Бійтеся Данайців і дари приносяще".**) У своїй прекрасній драмі „Бояриня" вона дала нам відчути ввесь розбрат України і Росії.

Хвороба не давала Лесі постійно жити в Києві. Лікарі висилали її щоразу до теплих країв. Там складалось нове оточення, вона привозила з собою різнобарвні враження. Серед спогадів стародавнього минулого виникали в її уяві поетичні образи, драматичні події. Вона писала свої сценічні твори.

Якийсь час я не бачилась з Лесею. Я перебувала кілька років у Харкові і тільки наїздом заглядала до Києва. Щороку, хоч прихватком, ми бачились з нею.

У своїй уяві бачу Лесю, що йде мені назустріч, спираючись на ціпочок, в темній сукні, з незмінними мітенками на виболілих руках, а в очах світилася бадьора думка, ласка, навіть веселість. Розмова молода, захоплююча, в ній не відчувається хворої людини.

Леся тільки що вернулась з довгої подорожі, з Єгипту. Під час переїзду на морі знялася шалена буря. Пасажири перебули страшну ніч, жахливу добу. Пароплав кидало як трісочку. Перед усіма стояла загрожуюча небезпека. Хвора Леся легче витримала ту лиху годину, як хто інший. Вона ще взяла під опіку якусь англійку і підтримувала її своїм прикладом.

Я дивилась на Лесю. До неї непридатне було відоме речення — „В здоровому тілі, здорова душа". В її хворому тілі була велика душа. Подолала вона і неміч тіла, і забобони обмеженого суспільства і закутність жіночого становища. Над усім тим піднеслась вона і мала для себе широкий простір.

Леся Українка стала улюбленою українською письменницею, вона бачила навкруги себе пошану, співчуття, захоплення. Декому з гарячих приклонників її таланту вона здавалася і фізично гарною. Її вік сягнув далі, ніж могли передбачити лікарі. Доля судила їй навіть пережити свого, цілком здорового брата Михайла. Уже не дуже молодою вона вийшла заміж за відомого музичного критика Климентія Квітку, за чоловіка, що цілком був їй товаришем в її виключному житті.

Лихо не загальмувало Лесі шляху до її досягнення, а ще допомогло їй у тому. Її душа показалася сильнішою за душу поганського світу, що могла цвісти тільки в здоровому тілі.

Хай життя її буде провідною зіркою для молоді.

*) Данаїв дар — подарунок від ворога, що криє в собі підступність, небезпеку (подібно, як у грецькій метології про золотого коня під стінами Трої).

ПРО ПАМЯТНИК ШЕВЧЕНКОВІ У ВАШІНҐТОНІ

Відкриття пам'ятника Шевченкові у Вашінґтоні, до якого готувались українці у вільному світі через кілька останніх років відбулось справді величаво дня 27 червня, 1964 року. Згідно з вістями, що їх приносила і досі приносить преса, на відкритті було 100,000 учасників.

В церемонії відкриття взяли участь запрошені визначні гості, представники американських урядових чинників, відпоручники різних українських організацій та наукових установ ЗДА, Канади, Аргентини, Австралії, Франції, Англії, представники преси, високі церковні достойники та духовенство обидвох українських церков, представники українського уряду в екзилі та маси гостей учасників, яких покликали власні почування — почування національних паломників поїхати і зложити поклін великому Шевченкові, прилучити свої сили до маніфестації і заявити свою вірність заповітам поета.

Церемонію відслонення памятника урочисто провів бувший 34-тий президент З'єднених Держав Америки — Двайт Д. Айзенгавер.

В повороті з Вашінґтону

Щойно напочатку минулого місяця довелось нам тут, в редакції „Променя" ближче познайомитись з поеткою Олександрою Черненко. Верталась вона з Вашінґтону та інших міст З'єдинених Держав Америки — добивалась до дому — до Едмонтону, де постійно замешкує. Для Вінніпеґу також присвятила майже два дні, бо тут вона ще ніколи не була, а цікавилась дещо побачити.

Олександра Черненко

Пані Олександра Черненко надхненно говорить про події у Вашінґтоні, про свої враження з відкриття памятника Шевченкові. Не менше оцінює мистецький твір скульптора Леоніда Молодожанина. А мова поетки дійсно чудова і коли вона в розмові сказала, що вона народилась далеко поза межами батьківщини — України, перед нашими очима зявились тисячі молодого покоління українців, в Канаді, в Америці які оправдуються труднощами і слабим знанням рідної мови...

Шевченко для неї це велика національна святість. Присвятила була Олександра Черненко поезію памятникові Шевченка у Вінніпеґу, хоч на відкриттю його не була, з якої подаємо кілька перших стрічок:

„Німіє слово рідне у серцях знебулих
з переситу дочасних благ і втіх,
і тоне в чужини глибокому намулі
на просторах розгублених доріг.
А він сидить могутній, велетнем незрушним...
В обіймах творчої снаги чоло
знов хоче розбудити збайдужілі душі
На камені тут віще слово ожило!..."

(„Північне сяйво")

І так поетична душа пані Олександри, як еольська арфа відгомоном віддає на події, що захоплює своїм змістом, чарує. Не багато їх в нас тих дійсних жрекинь краси, що в скромності своїй, в трудах щоденних виконують свої життєві обовязки супроти родини і супроти свого народу. І так і хочеться сказати їм, отаким співцям, слово привіту, зогріти їх ним на дальші творчі досягнення. Бо ж радісно стає від самої думки, що на далеких чужих дорогах — вони молоді, не розгубили чарів своєї української душі, а співають і співом своїм кличуть інших на вершини, у змагу за краще свого народу.

Милі спогади залишила Олександра Черненко у Вінніпеґу. А читачам „Променя" готує вона обширний репортаж зі своєї подорожі до ЗДА, а особливо про відкриття памятника Шевченкові у Вашінґтоні.

Попрощались ми з пані О. Черненко (пані О. Войценко й я) на летовищі у Вінніпеґу з надіями скорої зустрічі знову у нашому місті.

Н. Когуська.

Міжнародній Конґрес у Трієсті

Від 19 серпня до 2 вересня 1964 р. відбудеться у Трієсті черговий Конґрес Міжнароднього Жіночого Союзу. Участь у цих Конґресах МЖС, які відбуваються що три роки, в різних містах світу, беруть участь представниці з б. 50 країн. Головною темою цьогорічного Конґресу є Декларація Прав Людини. М.Ж.С. співпрацює тісно з видним успіхом з ОН на базі тих точок Декларації, які відносяться до жінки й родини і досі причинився до численних змін у законодавстві і положенні матері й родини в різних країнах. Цього року поодинокі проблеми Декларації Прав Людини будуть обговорювані на пленумі і в Комісіях Конґресу та будуть проголошені відповідні постанови.

Світова Федерація Українських Жіночих Організацій, яка є на статусі „заприязненої організації" з Міжнароднім Жіночим Союзом від 1955 р. посилає й цим разом на Конґрес свою представницю. Її нелегким завданням буде використати тематику Конґресу для положення української родини в УРСР, де з декларації Прав Людини ніхто з українців не користає...

Реферат зв'язків СФУЖО підготовляє відповідний матеріял і матеріяли до окремих проблем в ділянці прав людини. Шкода, що засоби СФУЖО не дозволяють на вислання кількаособової делегації, бо одній делегатці на такому великому Конґресі є трудно використати всі можливості нашої участи.

Пресова Референтура СФУЖО

Тоня Горохович

Батьки і їх роля у вихованні

НАЙВІРНІША З ДРУЗІВ — КНИЖКА ДОБРА, РІДНА, МИЛА...

Чи ж треба ще переконувати нас, яким могутнім чинником в боротьбі за впливи на людей являється, зокрема сьогодні, друковане слово у всіх його формах — книжки, журнали, преси, найрізнородніших видів реклями? Книжка, зокрема у нашій літературі, оспівана й прославлена як джерело духових вартостей. Любов до книжки в людей, наявність в народі великої кількості мистців-літераторів, бібліотек, видавництв — все це свідчить про культуру народу, його духове багатство. Відношення людини до книжки випливає в першій мірі із культурної потреби. Людина, що має благородний навик постійного збагачування себе читанням книжок, має не тільки духову користь, але й чуттєву насолоду.

Різні є причини для того чому людина звертається до книжки — одна через жадобу знання, наукову цікавість, інтелектуальний інтерес, чи амбіцію осягнути вищий щабель знання, аби вирізнитися понад пересічність, друга — через книжку осягає „поводження в житті", здобуває всякі матеріяльні добра, багатьом людям книжка є джерелом потіхи, розради, забуття, приємности відпочинку. Читання є найбільш поширеною формою інтелектуальних розривок. Але поруч правдивої, культурно вартісної книжки, існує і „література", що своїм завданням ставить не добро людства, але сприяння розвиткові злих звичок, негативних ціх характеру людини. Цією категорією літератури різні спекулянти, що грають на низьких інстинктах людини, хоч самі матеріяльно збагачуються, але зате у великій мірі причинюються до посилення злочинности в країні, зокрема отруйною така література є для молоді. Як подає статистика в Америці видається понад п'ятдесят мільйонів примірників коміксів, призначених для молоді у віці від 5-13 років. У Англії цієї „літератури" виходить тридцять, у Франції біля п'ятнадцяти мільйонів. Комікси разом з деякими програмами телевізійними дають змогу дітворі пізнати світ злочину, жаху вульґаризму. Американський психіятр д-р Ф. Вартгам твердить, що комікси є стимулом до злочинів малолітніх, вони розвивають нахил до ґвалтів, брутальности, садизму, збуджують підступність, погорду до людського життя, словом „виховують" кримінальників.

Є ще книжки т. зв. бестселерс („славні" „Лоліта" Набокова в Америці, „Добридень смутку" — французької літературної нетлі Саган), які викликали були масову психозу, і саме їй завдячували своє небувале поводження. Звичайно популярність таких книжок ніколи не є рівнозначна їх вартости, бо поводження їх тільки хвилеве, модне, такі книжки спалахують як фаєрверки чи веселка і погасають скоро й навіки. У них же нема непроминаючих вартостей, раз прочитавши таку книжку, читач не має бажання читати її вдруге.

Такі ж книги, як Євангелія, Біблія — це вічні книги, що не перестануть цікавити і зворушувати людей де б вони і коли б вони не жили, книга Коперника „De revolutionibus orbium coelestium"*) змінила погляд людський на світ, твори Руссо і Вольтера підготовили Велику Французьку Революцію, творчість св. Томи з Аквіну сформувала християнський, аскетичний світогляд, творчість Ґете, Шекспіра, Шіллєра, Мольєра ніколи не стануть „віджилими", з них черпатимуть духову енергію люди у всіх часах. Пригадаймо також чим для українців став „Кобзар" Шевченка, „Мойсей" Франка, „Лісова пісня" Лесі Українки. Чому, читаючи ці твори, зворушуємось долею Оксани, Яреми, Катерини чи Мойсея-провідника ,чому сповняється наше серце зневагою до польського шляхетства чи московського поміщицтва, до Авіронів і Датанів, чому „Лісова пісня" збуджує стільки гарних думок про інший, ідеальний світ?

Непроминаюча вартість книжки в тому, що вона, як це пояснює Ґете, ставить своїм найвищим завданням „творити ілюзію вищої дійсности", тобто того уявного майбутнього, кращого життя, за яким всі ми тужимо і за яке ідейні люди змагаються. Тому Леонід Мосендз й уважає що „письменником бути — це покликання Боже", що дух мистця „мусить бути чистий у творчому процесі".

При читанні вартісної книжки й збуджується туга читача за кращим ідеальним світом, чи за досконалішою людиною. В цьому саме і є та суть виховної ролі літератури.

Та поруч з цим в літературі кожного наро-

*) „Про обертання небесних тіл".

ду віддзеркалюється ціла його минувшина, своєрідність психіки, світогляду. Тому книжка є також засобом пізнання цього народу, поміст до того, щоб сприйняти його духовість, вона зміцнює невидимі нитки національної приналежности. Тому, коли мова про національне виховання, не можна поминути літератури як основного виховного засобу. А це зокрема стає важливим у житті тієї молоді, що зростає поза батьківщиною.

То ж зупинімся, не так над характеристикою виховних вартостей української літератури (вони без сумніву Читачкам „Променя" відома), як над засобами як їх передати молодому поколінню. Найчастіші запити батьків, якщо йде про українську книжку як чинника у національному вихованні, зводяться до того — „Як побороти в дітей нехіть до української книжки? Справа дійсно скомплікована і дуже суттєва.

Нехіть дітей до книжки (звичайно є серед нашої дітвори й молоді й великі ентузіясти її) пояснюється багатьома причинами. Ось головніші з них: у світі послабла почитність книжок наслідком поширення телевізії, кіно, радіо; ментальність молодих людей сьогодні, які ідеалом свого життя бачать вигоду, успіх без великого зусилля, дешеві емоції, не сприяє тому, аби „трудитися" читанням книжки, куди легше оглядати готові картини в кіно, телевізії чи в коміксах; до того, ніде правди діти, у наших родинах загально зубожіло культурне родинне життя. Телевізія, кіно, ресторан, чи в кращому випадку їждження в „природу" — це „забивання часу", а не його виповнювання, яке дає радість творчого думання, глибокі переживання; діти наші нерадо читають українські книжки тому, що мають труднощі в читанні тексту, тобто мала грамотність їх в українській мові; зміст нашої української літератури надто далекий їм, чужий, проблематика мало зрозуміла. Зрештою сучасні діти обтяжені багатьома заняттями часто не мають часу на розваги, а тимбільше на читання.

Все ж всі ці причини лиха можна послаблювати спільними зусиллями дому, школи, церкви, громад. У тих українських домах, де плекається культура книжки, де батьки самі уважають книжку своїм найвірнішим другом, діти також люблять її. Передумовами для наближення книжки дитині є сповнення ось таких заходів: Якнайбільше моментів життя дитини зв'язувати із книжкою — читати її з дитиною дома, під час вакацій для зміни занять, розповідати зміст прочитаного під час їзди автом, улаштовувати домашні, шкільні, громадські імпрези, в яких „героєм" була б книжка, вивчати вірші напам'ять, улаштовувати конкурси „живого слова" серед дітей на терені Рідних Шкіл, молодіжних організацій, впроваджувати як форму відзначування національних річниць саме ці конкурси „живого слова", пісні та якнайбільшої кількости прочитаних книжок. Обдаровуючи дітей при різних нагодах, не забувати обов'язково долучити книжку. Збирати постійно книжки для домашньої дитячої бібліотеки. Передплачувати й регулярно читати з дітьми дитячі журнали. Як форму культурної розваги в сім'ї увести голосне читання і обговорення прочитаного з дітьми. Вести гутірки з дітьми на теми побутового життя, у них спрямовувати увагу дітей на ті моменти, що важливі для формування позитивного характеру (майбутнє дитини, її фах, відношення до ближнього, релігійність, моральність тощо). Обмежуймо пересиджування дітей при телевізорах, створюймо дітям такі форми розваг, які пов'язані із книжкою (передплата дитячих журналів, де є різні гри, подасть багато суґестій!). Ну й, очевидно, крий Боже, не занедбаймо навчити дітей української грамоти, посилаймо їх до українських шкіл, таборів, осель.

У зв'язку із темою про книжку треба згадати про високу мистецьку вартість українського дитячого фольклору. Треба познайомлювати наших дітей із чаром музичности слова у народніх казках, співанках, з багатством їх картин, їх швидкою зміною. Серед української дитячої літератури, зокрема для дошкільнят, є справжні перлини. Як приклад „римованої прози" згадаймо Франкову „Ріпку", „Казку про півника, та курочку і про хитру лисичку" — Н. Забілої, „Козу-Дерезу", „Рукавичку" та багато інших народніх казок. „Звірячий зимовник" — Д. Соловія, „Казку дітям невеличку про курчатко й про шуліку" — Е. Яворівського, не згадуючи про колисанки, веснянки та інші твори дитячого фольклору.

Та на жаль, якраз на відтинку дитячої літератури у нас найбільше занедбань. Запотребування на цю літературу з кожним роком слабне. Об'єднання Працівників Дитячої Літератури в тривозі... Дитяча книжка роками лежить на книгарських полицях, а мистці дитячої літератури не мають спонук творити...

У Ваших руках, свідомі Матері, — члени СУ, лежить у великій мірі не тільки добро Ваших дітей, але й добро важливої ділянки укра-

Відкриття Колеґії Св. Андрея у Вінніпеґу

Урочисте відкриття Колеґії св. Андрея у Вінніпеґу на площі Манітобського університету відбулось в днях 4 і 5 липня 1964.

Офіційна програма почалась в суботу 4-го липня по обіді перед будинком Колеґії, після регістрації учасників, які, як представники організацій та гості зїхались з різних частин Канади — від Ванкуверу до Монтреалу.

Церемонію відкриття довершив Др. Гю Сандерсон, президент Манітобського університету, перетинаючи стяжку і проголошуючи Колеґію відкритою.

У церемонії відкриття взяли участь представники наукових інституцій та визначні гості — три владики — Архиєп. Михаїл, Архиєп. Андрей і Єпископ Борис, др. Сандерсон, президен Манітобського університету, суддя Фрідмен — канцлер Манітобського університету, др. Джон Е. Роббінс — президент Брендон Каледж, представники колеґій, що входять в склад Манітобського університету — Ст. Боніфас Каледж, Ст. Павлс Каледж, Ст. Джанс Каледж, дост. Даф Роблин — премієр провінції Манітоба, др. Джордж Симпсон, професор емерит Саскачеванського університету, проф. Ярослав Рудницький — голова Славістичного Департаменту Манітобського університету, о. д-р Василь Кушнір — президент КУК, алдерман Славко Ребчук — на місце мейора міста Степана Дзюби, представник муніц. уряду Форт Ґері — Р. Вінклін. Програмою керував — о. др. С. В. Савчук — принципал Колеґії і др. П. Кондра — проф. Манітобського університету.

Головною точкою на програмі сесії в суботу була промова проф. Дж. Симпсона. Підкресливши значення такої наукової інституції для українців взагалі, сказав, що він був свідком творення в Канаді тих перших громадських установ, зриву і боротьби за нове відродження історичної церкви українського народу аж до сьогодні. Він знає причини різниць українців в їх прямуванні і розбудові і, що саме тепер прийшов той час, коли та бурхлива доба належить до минулого, що тепер мусять зникнути і затертись ті глибокі провалля, що ще й досі розєднують не тільки українців, особливо на тлі віровизнань і, що цілий християнський світ мусить стати обличчям до спільного всім ворога — атеїзму, що його так погубно розсіває чужа влада сьогодні в Україні.

В суботу вечером, 4-го липня відбувся дуже гарний концерт, в якім виступав чоловічий хор під дириґентурою Володимира Богоноса. В концерті виступали солісти — добр. Стефанія Сасс, молодий скрипаль Роман Долинчук з Вінніпеґу. Чарувала учасників концерту своїм ліричним сопрано Оксана Бринь з Міннеаполісу, член хору Дніпро, піяністка Галя Майба і Лиліян Карпінка — акомпаніяністки, а в неділю на пополудневій сесії співала наша молода співачка — Оксана Онуфрейчук.

В неділю, 5-го липня цілоденною програмою завершувалось свято відкриття Колеґії св Андрея. З ранку правилась урочиста Служба Божа в каплиці Колеґії, в якій взяли чинну участь Владики трьох епархій в асисті духовенства. По обіді складали привіти представники організацій та інституцій, між якими зложила привіт від Союзу Українок Канади його голова, пані Анна Токарик. Серед учасників була також як офіціяльна представниця секретарка Союзу Українок Канади, пані Орися Сушко та членки Союзу Українок Канади з різних частин Канади.

Лідія Компанієць

ДИХАННЯ ГНІВУ І БУРІ

Тишину сприймаю як святиню...
Білий зал я поглядом окину:
Давні пензлі,
Фарби кольористі,
І мольберт в куточку —
Все на місці.

І здається в цій побожній тиші,
Що господар на хвилинку вийшов:
Бо і досі тліном не взялися
Кобзареві книги на полицях,
Бо лишились, часом не зітерті,
Бризки фарб олійних на мольберті,
І в кармінї, умбрі та лазурі
Ще живе дихання гніву й бурі.

їнської культури, від якої залежить майбутнє української спільноти в Канаді. У наших дотеперішніх гутірках ми постійно покликалися на книжку як на необхідного помічника Вашого у національному вихованні. Та книжка є для Ваших дітей не тільки засобом національного виховання, вона є також справжнім другом, найвірнішим, найпевнішим, що вказує шлях до щастя, добра і краси.

Людмила Коваленко

Біля Шевченка

В суботу 27 червня ми їхали „до Шевченка" своєрідною еміграційною „соборною Україною": в нашому авті були дві пані з Торонта, одна — з Чікаґо, одна, що не так давно переїхала сюди з Австралії, я, питома вашінгтонка і наша водійка — пані Самосій, що має хворе серце, але пригнала своїм автом з Трентону до Вашінґтону і тепер везе всіх нас на площу, до нього.

Паркувати довелось десь бльоків за сім, а тоді іти пішки. Але йти було весело бо на всіх вулицях все йшло в одному напрямі і розмовляло однією мовою. То все були "наші", все були українці.

Перші п'ять бльоків ми пройшли досить швидко, але останні два — поволі. То раптом гукне хтось і треба привітатись та бодай спитати, як здоров'я, то з-заду хтось охопить вас — і зазираючи в побляклі очі, прикриті посивілими бровами, ви намагаєтесь переконати себе, що це отой самий повний сил і енергії чоловік, якого ви востаннє бачили двадцять років тому десь у Бльонгофенії. То раптом бачите приятельку, з якою не можна не розцілуватись на радощах, хоч і з-заду і з боків напирають на вас нетерплячі.

Але врешті дістаємось на площу, де ніби мають бути вибрані, що одержали спеціяльні перепустки. І раптом виходить, що майже всі ваші знайомі і друзі — також „вибрані", всі мають сині стрічки з жовтими написами або відзнаки з написом „ПРЕСА". І всі нічого не знають про те, що коли і як буде робитись. Оскільки ви також не знаєте — то вам це приємно і трохи спокійніше на серці: на цьому святі найкраще нічого не знати, не питати, а йти разом з усім народом так, як понесе вас ця урочиста хвилина.

Голосномовник весь час кричить — надривається, повідомляючи то про загублену дитину, то про виклик одними друзями інших, і ми терпимо і навіть радісно усміхаємось — нехай кричить — це наш день, і скрізь чутна наша мова! Може, воно трохи й заголосно — але вже нехай!

Я роблю спроби розшукати пані Олю Бандуру, що їй діти зробили „подарунок"—зібрали гроші, щоб вона могла приїхати з Аргентини на відкриття пам'ятника Тарасові Шевченкові. Але — це день, в який ніхто нічого не знає і не хоче знати: ні де Аргентинська делегація, ні де є тут якийсь розпорядчик. Моя приятелька хоче підійти до делегації Канади — але і про Канаду ніхто не може сказати більше, як „десь отут", „дивіться за написом". Але за морем голів ніяких написів не видно, і я знову благодушно всідаю на своє місце.

А сонце пече. Пече неймовірно, завзято, уперто і без милосердя. Біля мене Ганна Шерей намагається закритись від сонця легеньким шарфом — блакитним, звичайно, — але він нічого не допомагає. Її чоловік, як всі чоловіки, перераховує, чого вони не зробили:

— І парасолі не взяли... А казав же!.. І віяла не взяли, от тепер газеткою і обмахуймось...

Але яке це все має значення, коли ось уже на підвищенні розкрили велику парасолю, мабуть, для ген. Айзенгавера, а поруч під чорною парасолею сидить Митрополит Іоан. Митрополит Сенишин відважно печеться на сонці під покровом однієї лільової шапочки, а архиєпископ Мстислав взагалі не ховається від сонця — ні парасолі, ні клобука.

Раптом зривається буря оплесків, вигуків, привітів, свистів, — це люди вітають бувшого президента Айзенгавера, що підписав закон про надання площі під пам'ятник. Мабуть, його так не вітали, відколи уступив з президенства. Він тричі пробує спинити натовп — але марно, і тільки трохи згодом може почати свою знамениту промову. Я із страхом чекала, коли він вперше вимовить ім'я ШЕВЧЕНКО, — бо це дуже важке для американців ім'я. Але він так його сказав, ніби все життя його знав і шанував, — вірно, чітко, без зупинки.

Все було б добре, коли б не фотографи. Я розумію, що їм хотілось зафіксувати в себе на плівці цю вікопам'ятну подію — але все таки — навіщо ж вилазити на стільці!?

Та ось генерал Айзенгавер щось зробив — за фотографами я не бачила, що саме, — і жовта запона на пам'ятнику почала спускатись. Щось трохи вгорі було зачепилось, але десятки нетерплячих рук помогли — і над площею з відкритим і гордим лицем став Тарас Шевченко.

Десь біля церкви Пілігрімів заспівали хори, і натовп підхопив: „Як умру, то поховайте... — Співай! — обернулась я до Ганнусі Шерей, — але вона тільки головою похитала: — Не можу!

Сльози текли їй по щоках, текли вони і в мене, — не один і чоловік нишком витирав долонею очі...

Петро Мах

МАКИ

Гори в долину зайшли. Тихо і непомітно. Сизий туман з ріки стелиться в їхнім підніжжі. Гень на вершині орел вдарив крилом — і злетіли луни на плесо води в срібнім росистім світанні.

Тільки но промінь шугнув через вершину високу — маки — о, диво! — мені глянули в очі червоно. Бачу: туман, наче вуж став відповзати на берег, потім у вирі втопився, вражений юним цвітінням. Хвацько Маріца*) свої хвилясті коси прибрала і задивилась також, як усміхаються маки.

Я вже тепер зрозумів, чом так спокійно в долину сходили гори стрімкі — сиві старечі Родопи. Певно, сподобалась їм після нічної години маків незбагнена цвіть, — чиста червона чарівність.

Йшов по долині до гір, щоби послухати радо, як заспівають вони, збуджені, пісню любові. Серця їх я не досяг — стрімко вершина злетіла в вись весняну голубу, урвищем шлях перетнула.

„Соромно! Соромно вам! — з уст моїх звучно злетіло. — Хтіли ви маки мої в скелі свої закувати..."

„Гу-у-у! — пролунало в одвіт десь з-під самого аж неба... — В світі всі люблять красу, кличуть її всі до себе... Треба до неї лиш йти! Тих вона тільки кохає, хто в неї вклав своє серце!"

*) Маріца — гірська ріка в Болгарії.

Але я знала, що для Ганнусі сльози і спів майже нероздільні — і що вона не зможе не вилити в співі цієї незабутньої хвилини. І справді, за які пів-хвилини над всією нашою групою залунав її чудовий і міцний голос: — Поховайте, та вставайте...

А коли залунали останні рядки заповіту:

„І мене в Сім'ї великій..." — я відчувала себе так, ніби мала якийсь великий і важливий обов'язок, якийсь борг чи повинність — і ось, нарешті, я його виконала. Почувала і гордість, і радість, і полегшу, що таки ми цього доконали!

ДАЙТЕ ЩАСТЯ МЕНІ ХОЧ КРАПЛИНУ

Дайте щастя мені хоч краплину
І скажу я, що ви є поет.
Дайте рос ви єдину перлину,
І скажіть, що шептав очерет.

Я в чужому бетонному місті,
Де усе є, лиш щастя нема, —
Принесіть мені щастя у пісні,
Щоб у мене цвіла далина.

Дайте з квітів єдину пелюстку
І вітру пахучій напій,
І хмаринки білесеньку хустку,
Мережану взорами мрій.

Принесіть ви води з Придніпров'я,
І Карпатських задумливих гір,
І серце налийте любов'ю
До степів, до осель і до зір.

Як поет ви, то дайте надію,
Блисть краси, наче ластівки лет,
І дайте веселую мрію,
Я скажу — ви великий поет.

16 червня, 1962 **Віра Ворскло.**

ПОВНИЙ КОБЗАР Т. ШЕВЧЕНКА В ПЕРЕКЛАДІ НА АНГЛІЙСЬКУ МОВУ

Видавництво Юніверзіті оф Торонто Прес закінчило друк творів Шевченка в англійській мові, що його опрацювали професори університету др. Ватсон Кірконнел і др. Кость Андрусишин. Перед відданням праці до друку прочитали її п. С. Гординський і молоді українські поети Богдан Бойчук, Юрій Тарнавський, Патриція Килина і Богдан Рубчак. Допоміжний був при тому також професор В. О. Буйняк. Мабуть використано всі можливості, щоб той перший повний Кобзар в англійській мові був якнайкращий. Передмову написав др. Кірконнел а впровід др. Андрусишин. Книжка має 614 сторін, в твердій полотняній оправі з золотими написами і в сорочинці. Ціна $8.00, і можна її вже набути в Централі і Відділах КУК. Після Антології українських поетів це друга велика праця в англійській мові надрукована заходами і коштом КУК. Обидві вони і третя — Шевченко — образотворчий мистець, яка друкується в Німеччині присвячені 150-літтю з дня народження Шевченка.

КОМІТЕТ УКРАЇНЦІВ КАНАДИ
Централя

Проф. др. Н. Полонська-Василенко

Велика княгиня українська Ольга (945–964)

(Продовження)

Перш за все — в особі Ольги ми бачимо першого володаря України-Руси, який протягом 20 років не вів жодної війни: ні літопис, ні чужинецькі джерела не згадують жодної війни — аж поки не перейняв владу Святослав. Подруге — за все правління Ольги літопис не згадує жодного повстання, ні кривавих придушень, будь-яких заворушень. Проте літопис — вперше за весь час — оповідає про внутрішню політику Ольги, про її заходи для внесення порядку в її величезній державі. Вона особисто об'їздила свої володіння: була на Дніпрі, Десні, Мсті, Ловати, в Пскові, Новгороді. Самі подорожі ці гідні подиву: треба урахувати стан шляхів, які йшли лісами, багнами; їздила вона і літом, і зимою, то драбинчастим возом, то санками. Сучасники розуміли героїку цих мандрівок і ще за часів літописця, в середині XII стол., в Пскові зберігалися, як реліквія санки, якими їздила Ольга.

Мета цих подорожів була ріжноманітна. Поперше Ольга встановлювала адміністративні пункти, де перебували її представники. Вона засновувала нові села, міста, волости. Цим вносила вона порядок в управління. Друга мета була фіскальна: Ольга встановлювала норми податків, данин. В цьому відношенню на неї не могла не вплинути трагічна загибель чоловіка, князя Ігоря: вона „уставляла устави й уроки[5]" пише літопис, а в другому місці — „дані, оброки". В розподілі данин літопис зазначає, що ⅔ йшли до Києва — столиці держави, а ⅓ — до Вишгорода, особистого міста Ольги. Таким чином Ольга очевидно внесла розмежування між прибутками державними і особи володарки. В цьому відношенню Ольга на багато віків випередила інших володарів.

Дуже важливі заходи Ольги для впорядкування натурального господарства держави. Літопис каже, що вона встановлювала по всій землі „ловища" і „перевесища". Обидва терміни відносяться до місць полювання. — Не можна забувати, що в X ст. головним джерелом прибутку держави й князя була торгівля, переважно торгівля дорогіцінними хутрами. Бобрів, куниць, лисів ріжних сортів, векшей, соболів тощо вивозили во всі країни світу і в XII стол. вони мали однаковий попит в Арабському халифаті, і в Візантії, і в Західній Европі. Встановлюючи „ловища" і „перевесища", Ольга зазначила територію, де не мали права полювати приватні мисливці. Цікаво, Ольга позначила перевесища для полювання на бобрів, що давали найкоштовніші хутра, на Дніпрі і Десні — там, де найбільше водилося їх. Про значення хутрів в господарстві України маємо багато вказівок: Святослав, син Ольги, казав, що до Болгарії вивозять з Русі „скору"-хутри; за часів Володимира Мономаха до Києва прийшли ченці з Регенсбургу, збирати пожертви на закінчення будування манастиря св. Якуба і Гертруди, і князь і бояри щедро дали дорогоцінних хутрів[5]). Сам Володимир Мономах, серед своїх подвигів в повчанні дітям згадував свої полювання.

Те, що Ольга ставила „знамення" відноситься до іншого виду господарства: бортництво. Бортництво давало державі великі прибутки і віск і мед були важливими статтями експорта. На них, як і на хутра, був по всіх країнах великий попит. Перше документальне свідоцтво про торгівлю України Русі з Західньою Европою, з Баварією, Рафельштеттенський митний закон, зазначає розмір мита з воску, що привозили з Руси до Баварії; цей закон датується 906 р., але він підтверджує попередній, середини IX стол. Згадує літопис, як деревляни пропонували Ользі данину медом і хутрами. В умовах X століття мед і віск були предметами великої потреби: з воску виробляли свічки, мед йшов на напої й солодощі.

Так літопис показує, що Ольга протягом свого правління наладнала адміністрацію і фінанси в тих межах, які взагалі були можливі тоді. Треба гадати, що якраз за оцю галузь діяльности народ назвав її мудрою, так само, як пізніше назове мудрим її правнука Ярослава, який теж приділив чимало уваги внутрішнім справам держави.

Треба відзначити ще важливу рису в внутрішній політиці Ольги. Не залежно від її власного походження, Ольга належала до варязької князівської родини. Правда, вже за Ігоря в оточенні князя з'явилися не варяги. Оцей український, не варязький елемент зміцнюється

[5]) Н. Полонська-Василенко. Київ часів Володимира і Ярослава, Прага 1943, стор. 52.

за Ольги. Син її носить слов'янське ім'я — Святослав, унуки теж, принаймні двоє — Ярополк і Владимир. Улюблена жінка з двора Ольги була Малуша, донька Млака з Любеча. Літопис називає її „ключницею" Ольги. Ця назва в середньовіччі означала певні функції при дворі, очевидно зв'язані з великим довір'ям княгині. Ціла низка придворних титулів дожили до наших часів в практиці західньо-европейських монархій, всі оці штальмейстери, сенешалі, егермейстери, тощо колись теж виконували двірські функції, хоч носії їх походили з вищих верств тодішньої аристократії. Так і Малуша, очевидно, походила з вищого шару суспільства. Брат її Добриня був вихователем Володимира, його опікуном і воєводою. Цікаво, що наші билини й перекази малюють Добриню, як аристократа при дворі Володимира, підкреслюючи його шляхетність, порівнюючи з Ілʼєю Муромцем, селянським сином, чи Алешею Поповичем. Питання про походження Малуші та Добрині цікавило багатьох дослідників; О. Шахматов та М. Присьолков вважали їх походження князівським[6]). (М. Таубе навіть виводить їх походження від Аскольда[7]).

Силу волі і твердість в переконаннях найбільш виявила Ольга в тому головному питанню, яке було кардинальним не лише в її житті, але в житті цілого українського народу: в питанні охрещення. Переконавшись у вищості християнства, Ольга порвала з вірою батьків і народа і прийняла християнство. Ця видатна подія до цього часу не висвітлена остаточно; ми не знаємо напевно ні місця, де охрестилася Ольга, ні точної дати її.

Аналізуючи наші джерела, ми мусимо пам'ятати, що на Україні було вже багато християн. Ми маємо цікаві вказівки про те, що за Аскольда в Києві вже було перше масове хрещення. Цю подію зв'язують з місією слов'янського первоучителя Кирила-Константина. (Не можна припускати, що з середнини IX ст. в X ст. вже не залишилося християн. Договір Ігоря, як було вже зазначено вище безперечно стверджує наявність християн навіть в вищих верствах київського суспільства. Все це дає підстави вважати, що і при дворі Ольги були християни, і вони допомогли Ользі познайомитися з християнською наукою і зрозуміти її висоту. Дехто з дослідників припускали навіть, що Ігор був християнин, а Ольга прийняла християнство за його життя — цю гіпотезу висунув ще відомий історик церкви, Е. Голубинський, а в останні часи підтримали В. Заікин і С. Томашівський[8]). Цю гипотезу трудно прийняти, бо заперечнням служить те, що Святослав залишився не хрещеним, це ледве могло б бути, якщо батьки його були б християнами.

Ми маємо два оповідання про хрещення Ольги, які взаємно виключають одна одну. Літопис оповідає так: року 955 Ольга приїхала до Царгорода; цісар Константин був вражений її красою, розумом і сказав їй, що вона повинна царювати разом з ним. Вона ж відповіла цісареві, що вона-поганка, але вона згоджується хреститися за умовою, що він буде її хрещеним батьком. Так і сталося: Ольгу хрестили патріярх і цісар. Вона прийняла імя Олени, в память матері Константина , цариці Олени. Після хрещення Константин поновив домагання взяти її заміж, але вона відповіла йому: „як можеш одружитися зі мною, якщо назвав мене хрещеною донькою: ти ж сам знаєш, що у християн закон забороняє це". Тоді цісар сказав: „перехитрувала (переклюкала) мене", дав їй дорогі дари й відпустив до дому. Далі оповідається про розмову Ольги з патріярхом, як казала вона йому: „люде мої пагани і син, мій хай збереже мене Бог від всякого зла" і просила благословення патріярха. Цікаве закінчення оповідання: коли цісар прислав послів до Києва і вони нагадали Ользі про її обіцянку дати цісареві подарунки: рабів, віск і хутра та воїв на допомогу, вона відповіла їм так: „якщо ти (цісарю) також постоїш у мене в Почайні (гаван Києва), як я стояла у тебе в Суді (гавань Царгорода) то дамо".

Я навела в скороченні все це оповідання, яке дуже цікаве. Не залишається сумніву в тому, що ми маємо тут легенду. Перш за все, вона суперечить фактам: Константин Порфірородний був одружений і ледве пішов би на світовий скандал, одружуючись з Ольгою. Далі — хіба можна припускати, щоб Ольга знала церковні закони ліпше за нього та ще й самого патріярха, бо нема сумніву — якби він хотів одружитися з Ольгою, він повинен би був порадитися з патріярхом. Легенда ця дуже цікава з іншого погляду: вона свідчить, як уявляли собі Ольгу, вона підкреслює її надзвичайну вроду („добра суща зело лицем"), і розум, які вразили цісаря. Її розум, її розумова перевага

[6]) Д. Лихачов, Повесть Временных лет, Изд Академіі Наук СССР. т. II, 1950, ст. 16, 29.

[7]) Ор. сі т. I., стор. 143.

[8]) о. І. Нагаевський Ор. сіі, ст. 3-30.

[9]) С. Томашівський Історія Церкви на Україні, Філядельфія, ст. 69.

над цісарем — „хитрим греком" — підкреслюється во всьому: її змаганні з ним в знайомстві з православними канонами, в останній відповіді цісареві.

Головним запереченням літописного оповідання про хрещення Ольги в Царгороді і самої подорожі її в 955 році, є докладне описання перебування її в Царгороді в 957 році, яке залишив цісар Константин Порфірородний в своїй солідній праці: „о церемоніях Візантійського двора"[10]). В ньому докладно описані всі головні події зв'язані з перебуванням Ольги в 957 році в Царгороді, але в них немає згадки про хрещення її, чого не міг би уникнути автор. Константин Порфірородний писав, що приїхала Ольга з великим почетом: з нею приїхали посол її сина Святослава, її небіж, сановники („архонти") представники ріжних вельмож („апокрисіарії"), двірські жінки, 44 купці, а головне — пресвітер Григорій; разом почет складався з 80 осіб. Ользі дано було авдієнції в пишній залі палацу. Інше джерело оповідає як відбувалися ці аудієнції. Коли приїжджого спроваджували до величезної залі, вщерть заповненої розкішно одягненими двірськими та гвардією цісаря, він бачив в глибині залі цісаря й цісареву. Вони сиділи на зол. престолах, яких підтримували зол. леви. Їх оточували золоті павичі, пальми, стояли гвардійці в золотих одягах. Цісар і цісарева були в одягах з золотої паволоки в вінцях, бармах, що сяяли самоцвітними камінням. Коли входили до залі, починалася музика та співи невидимих муз, оркестрів і хорів, павичі розпускали золоті хвости, леви рикали, і престоли на золотих ланцюгах підносили кудись під стелю... Охоплені несподіваним враженням посли падали ниць, а коли оволодювали собою і підносили голови, бачили, що престоли стоять вже на землі, але ніжна небесна музика лунає з хорів. Все це, вся ця церемонія, що її називали „катавасія" (метушня) була розрахована на те, щоб вразити величю послів. Проте Ольга не впала ниць, вона лише схилила голову на знак привітання: українська княгиня не забула своєї гідности[11]).

Константин описує докладно, як розмовляли вони з Ольгою про ті „справи", для яких приїхала вона, але не каже нажаль, які саме.

[10]) De ceremoniis aulal Bizantinae.

[11]) Д. В. Айналов. Пріем Ольги в Парграді, Книга для членія по русскои истории, под ред. М. Довнар-Запольського, т. I, Москва 1907.

(Докінчення буде)

Конференція Союзу Українок Канади

Доміняльного значення конференція Союзу Українок Канади відбулась у Вінніпеґу в пятницю, 3-го липня 1964 р.

Конференцією скликала центральна управа Союзу, користаючи з присутності членок Союзу, які приїхали на відкриття Колеґії св. Андрея. Від центральної управи з Гемилтону була присутня голова Союзу, пані А. Токарик і секретарка, пані Орися Сушко. В конференції взяли участь бувші голови Союзу — пані: О. Войценко, Н. Когуська, голови пров. екзекутив: Альберти — Параня Сліпчук, Манітоби — Ольга Завісляк та інші членки.

Конференція обговорила ряд актуальних справ, які мали б бути підготовчими до наступного головного з'їзду. Це були радше рекомендації без ухвал і рішень. Між іншим було обговорено питання постійної інструкторки для праці на місцях, нарада над програмою і місцем головного з'їзду, про наш проект в сторіччі Канади, 5-ліття журнала „Промінь", заслухано ряд листів та проведено дискусію в справі Світової Федерації Українських Жіночих Організацій, проєктування ювілейного з'їзду — 40-річчя Союзу Українок Канади та Фундація Союзу ім. Наталії Кобринської.

Офіціяльна об'їздка

В часі, коли наш журнал йде на пресу, закінчує офіціяльну об'їздку по відділах Союзу в Манітобі голова Союзу Українок Канади, пані Анна Токарик.

Помимо літньої пори, коли громадянство припиняє всяку працю в організації і багато людей виїжджає на літній відпочинок, пані Токарик однаково мала успіхи у своїх поїздках по відділах. Наше членство завжди радо вітає представниць центрального проводу, зокрема голову організації. Цією дорогою є найкраща можливість поділитись плянами і проєктами праці та витворювати тісніший зв'язок між відділами та проводом організації.

На замітку, чи пані голова утомлена дорогою, а зокрема спекою у Манітобі, вона ніжно усміхнувшись відповідає, що ніяка втома їй не страшна, бо зустрічала всюди привітне відношення, гостинність, щиру турботу деякими громадськими проблемами та оцінку праці централі супроти відділів. Пані Токарик обіцює поділитись своїми враженнями з подорожі.

ПЕДАГОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ УКРАЇНОЗНАВСТВА

Одною з важливих проблем нашого українського шкільництва, яка вже тепер стає дуже пекучою — це проблема нових вчительських кадр. З кожним роком по наших школах українознавства збільшується число дітей, але із ним роком убуває з наших шкіл поважне число кваліфікованих, старших віком учителів. Хто ж виповнить по них створену прогалину? Хто їх заступить?

Педагогічний Інститут

Щоб виповнити цю прогалину створено **заходами** Шкільної Ради УККА „Педагогічний Інститут Українознавства", який являється педагогічним факультетом Університету Українознавства НТШ. Викладачі Інституту, наші відомі науковці-педагоги й довголітні практики, дійсні члени НТШ, дають повну запоруку високого рівня навчання і відповідної підготовки слухачів до їх відповідальної праці по наших школах українознавства.

Хоч Педагогічний Інститут покликано недавно до життя, бо ледве декілька років назад, проте Пед. Інститут випустив вже перших своїх дипломантів, які поповнили ряди вчительських сил у наших школах українознавства і стали повноцінними силами у вихованні нашої молоді.

Дипломанти одержали не тільки відповідний теоретичний вишкіл; впродовж своїх студій відбували вони і відповідну вчительську практику у наших школах Українознавства під доглядом досвідчених учительських сил. Таке получення теорії з практикою є найкращою запорукою успішности праці молодого вчителя на новій для нього ниві.

Позаочні курси

Педагогічний Інститут Українознавства обмежуться не тільки до стаціонарного курсу.

Щоб дати змогу набути відповідне педагогічне знання і тим особам, які не мають змоги відвідувати виклади — Педагогічний Інститут веде і **позаочний кореспонденційний курс,** який вже нині охоплює поважне число курсантів не тільки в ЗДА чи Канади, але й далекої Австралії та Півд. Америки. Це найкращий доказ потреби існування Педагогічного Інституту для виповнення прогалини в наших учительських кадрах.

Для позаочних курсантів виготовлено низку викладів з ділянок: історії виховання, педагогіки, загальної і спеціяльної дидактики та методики, виховної психології й ін. Також і ці курсанти відбувають відповідну вчительську практику у школах українознавства в місцях свого перебування. По зложенню вимаганих програмою навчання іспитів та по відбуті навчальної практики — зможуть і вони стати у лави кваліфікованих учителів для сповнення важливої місії.

Педагогічний Інститут Українознавства продовжує свою важливу працю і в цьому академічному році. Праця проходить і дальше в обох секторах: стаціонарному і позаочному. Це дає змогу всім тим, що хочуть допомогти нашому рідному шкільництву, набути відповідне педагогічне знання без відриву від праці, щоб стати в лави рідношкільних працівників.

Заяви про вписи та інформації на заочний курс слати на адресу:

SHKILNA RADA UCCA, P. O. Box 391,
Cooper St., New York, 10003.

Бюлетень „Рідна Школа".

Відбувся Конґрес ЛУКЖК

Ірина Павликовська головою організації

Від 1-го до 5-го липня 1964 року відбувся у Вінніпеґу 8-мий з черги Конґрес Ліґи Українських Католицьких Жінок Канади.

Конґрес відбувався в готелі Роял Александра, в одній з її просторих заль. В нарадах брали участь 125 делеґаток з різних частин Канади. Був це рік 20-ліття організаційного оформлення ЛУКЖК. З нагоди цих урочистих роковин інші домініяльні жіночі організації складали привіти Конґресові. Від Союзу Українок Канади устний привіт зложила панна Теодора Гавриспшин а також наспів листовий привіт від централі Союзу з Гемилтону.

Крім ділових сесій, на яких вирішувались організаційні проекти та звітування діяльности відбулась ювілейна вечеря, на якій промовляла др. Стефанія Потоцька з Йорктону про свої враження з подорожі на Україну. Доповідь про 20-ліття ЛУКЖК виголосила пані Марія Дима.

Головою Ліґи Українських Католицьких Жінок Канади зістала вибрана на слідуючу каденцію широко відома і заслужена громадська діячка, пані Ірина Павликовська. Уступивша голова пані Марія Дима. Осідок центральної управи ЛУКЖК перенесено з Вінніпеґу до Едмонтону.

Михайло Коцюбинський

Ниви у червні

Мої дні течуть тепер серед степу, серед долини, налитої зеленим хлібом. Безкраї стежки, скриті, інтимні, наче для самих близьких, водять мене по нивах, а ниви котять та й котять зелені хвилі і хлюпають ними аж у край неба. Я тепер маю окремий світ, він наче перлова скойка: стулились краями дві половині — одна зелена, друга блакитна — й замкнули у собі сонце, немов перлину. А я там ходжу і шукаю спокою. Йду. Невідступно за мною летить хмарка дрібненьких мушок. Можу подумати, що я планета, яка посувається разом із сателітами. Бачу, як синє небо надвоє розтяли чорні крила ворони.

На небі сонце — серед нив я. Більш нікого. Йду. Глажу рукою соболину шерсть ячменів, шовк колисистої хвилі. Вітер набиває мені уха шматками згуків, шумом. Такий він гарячий, такий нетерплячий, що аж киплять од нього срібноволосі вівси. Йду далі — киплять. Тихо пливе блакитними річками льон. Так тихо, спокійно в зелених берегах, що хочеться сісти на човен і поплисти. А там ячмінь хвилиться й тче — тче з тонких вусів зелений серпанок. Йду далі, все тче. Хвилює серпанок. Стежки зміяться глибоко в житі, їх око не бачить, сама ловить нога. Волошки дивляться в небо. Вони хотіли бути як небо і стали як небо. Тепер пішла пшениця. Твердий безостий колос бє по руках, а стебло лізе під ноги. Йду далі — усе пшениця й пшениця. Коли ж цьому край буде? Біжить за вітром немов табун лисиць, і блищать на сонці хвилясті хребти. А я все йду, самотний на землі, як сонце на небі, і так мені добре, що не паде між нами тінь когось третього. Прибій колосистого моря йде через мене кудись у безвість.

Врешті стаю. Мене спиняє біла піна гречок, запашна, легка, наче збита крилами бджіл. Просто під ноги лягла співуча арфа й гуде на всі струни. Стою і слухаю.

Повні уха маю того дивного гомону поля, того шелесту шовку, того безупинного, як текуча вода, пересипування зерна. І повні очі сяйва сонця, бо кожна стеблина бере від нього й назад вертає відбитий від себе блиск.

Раптом усе гасне, вмірає. Здрігаюсь. Що таке? Звідки? Тінь? Невже хтось третій? Ні, тільки хмарка. Одна хвилинка темного горя — і вмить усміхнулось направо, усміхнулось наліво — і золоте поле махнуло крилами аж до країв синього неба. Наче хотіло злетіти Тоді тільки передо мною стала його безмежність, тепла, жива, непереможна міць. Вівси, пшениці, ячмені — все це зіллялось в одну могутню хвилю; вона все топить, все забірає в полон. Молода сила тремтить і поривае з кожної жилки стебла; клекотить у соках надія. Я тільки тепер побачив село, нужденну купку соломяних стріх. Воно ледви помітне. Його обняли й здушили зелені руки, що простяглися під самі хати. Воно заплуталось у ниві, як у павутині мушка. Що значать для тої сили оті хатки? Нічого. Зіллються над ними зелені хвилі і поглинуть. Що значить для них людина? Нічого. Он вийшла в поле дрібна біленька цятка і потонула у ньому. Вона кричить? Співає? Робить рух? Німа безвладність просторів усе це ковтнула. І знов нічого. Навіть сліди людини затерті й закриті: поле сховало стежки і дороги. Воно лиш котить та й котить зелені хвилі і хлюпає ними аж у край неба. Над усім панує тільки ритмічний, стриманий шум, спокійний, певний у собі, як живчик вічности. Як крила тих вітряків, що чорніють над полем: байдужно і безупинно роблять у повітрі круг, немов говорять: так буде вічно... так буде вічно in saecula saeculorum... in saecula sseculorum...

**
*

Пізно я повертався додому. Приходив обвіяний духом піль, свіжий, як дика квітка. В складках своєї одежи приносив запах піль, мов старозавітний Ісав. Спокійний, самотний, сідав десь на ґанку порожнього дому й дивився, як будувалась ніч. Як вона ставила легкі кольони, заплітала сіткою тіней, зсувала і підносила вгору непевні, тремтячі стіни, а коли все це зміцнялось і темніло, склепила над ними зоряну баню.

Тепер я можу спокійно спати, твої міцні стіни стануть між мною і цілим світом. На добраніч вам, ниви. І тобі, зозуле. Я знаю, завтра, з ранішнім сонцем, влетить до мене в хату твоє жіноче контральто: ку-ку!... ку-ку!.. І зразу дасть мені настрій привіт твій, моя найближча приятелько.

Марта Калитовська

СПОМИН

Широкий став закований в лілеї
і сміх розгублений намистом по воді,
і комиші, і тихі човна, що тоді
купалися у соняшнім інею.

А другий спомин: місто у кипеї
навислих хмар — сіріло в далині...
і сірий дощ над рідною землею
і дикий смуток в серця глибині.

PROMIN

Vol. V. No. 8 ENGLISH SECTION August 1964

THE SHEVCHENKO MONUMENT

By Clarence A. Manning

June 27, 1964 was a typical clear and hot June afternoon in Washington but it was more than that, for it was the day, long awaited, when the former President of the United States, Dwight D. Eisenhower, formally unveiled a monument to Taras Shevchenko in the nation's capital. It was the culmination of years of effort for to erect the monument it was necessary to secure the passage of a special resolution through both Houses of Congress and to have it approved by the then President. President Eisenhower affixed his signature in 1960 and then the work of collecting funds, designing the monument and erecting it got under way and on this day it was brought to a successful termination and became, as the Chaplain of the United States Senate has called it, a new Statue of Liberty, a beacon light to show to all free men, to all Ukrainians, and to the entire world that those ideals which inspired the leaders of the American Revolution and the Declaration of Independence are understood and appreciated also behind the iron curtain, whether that curtain is maintained by a czarist regime or by a totalitarian dictatorship which does not hesitate to ravage Ukraine and pretend that the Ukrainian people love and adore their iron rulers and butchers.

Magnificent Monument

It is a striking monument. Far too often the world thinks of the prematurely aged Shevchenko when he returned from his long period of enforced service in a Russian disciplinary battalion in the desolate Asian steppes to which he had been sent by Czar Nicholas I for daring to preach the need of human freedom. He had returned broken physically, even though his spirit had not been forced to yield. It is not that Shevchenko which the monument reveals but it is the proud and resolute fighter for human liberty drawn at the very height of his powers, at the very time when he was calling upon his people to lay aside all that divided them and once and for all cooperate in bringing about an era of peace and fellowship in their private lives as well as in those scanty ranges of common action that the czars had left them. It is a striking monument and its superhuman size points out well the incomparable influence that the poet exerted over all his compatriots in rousing them to be nationally conscious of their past and to become aware of their own power and strength and national vitality.

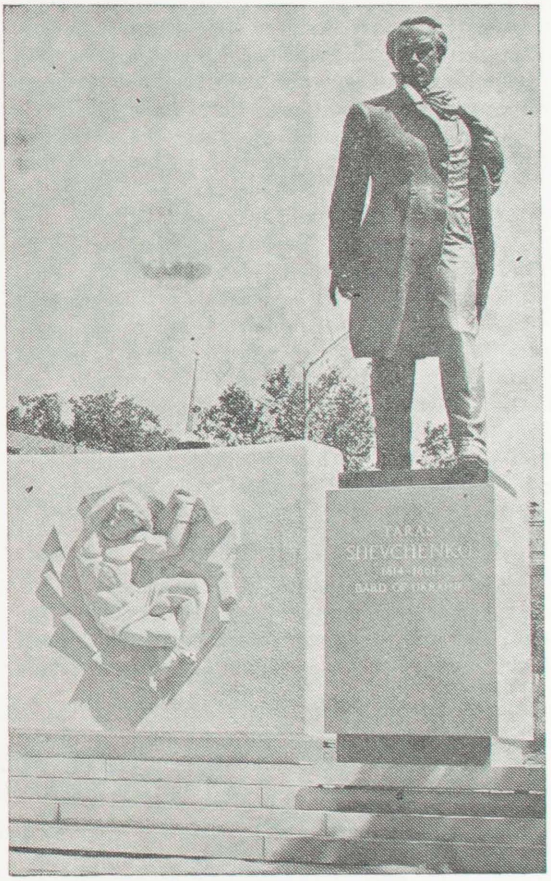

Taras Shevchenko monument in Washington, D. C. by sculptor Leo Mol (Molodozanin) of Winnipeg, Canada.

All the speakers on this occasion including President Eisenhower and various members of Congress as well as the Ukrainian representatives stressed this point and made it clear that it was a monument not only to a great poet but to a great foe of all human slavery.

Ukrainians from near and far poured into Washington. They came by trains, by airplanes, by buses, and by private cars. The police estimated

that over 40,000 took part in the preliminary parade and over 100,000 spectators, chiefly Ukrainian, were crowded into the square and the streets surrounding the monument. Some of the delegations from the United States and Canada numbered in the thousands and smaller groups came from all countries of America, Australia and Europe where the free Ukrainians were now making their homes. The erection of this monument made it clear that despite Soviet interference and the timid warnings of some newspapers the real message of Taras Shevchenko had been heard around the world and had resounded and reverberated so loudly that it would be no longer possible for the Kremlin to falsify his ideas on a worldwide scale.

The Shevchenko Memorial Committee did its work well. It achieved its task and enough credit cannot be given to such men as Prof. Dobriansky who had worked long and hard to secure the necessary permissions. It can only too be a source of regret that the late Dmytro Halychyn who had taken a prominent part in the first efforts could not have been present to see how the idea realized, better than even he had dreamed, but there were many of his intimate associates who had taken up the work where he had been forced to leave off and they have carried it through.

Real Significance of Shevchenko

It was the same with all the festivities, the concerts, and the great banquet in the National Guard Armory in the evening. Again the speakers drawn from both Houses of Congress and of both political parties made clear the real significance of Shevchenko not only to Ukraine but to America and the free world. It can truly be said that in all the history of the city of Washington there has been no gathering exactly like this where there has been a mass celebration of a leader of men, an inspirer of ideals who had dared to challenge an autocratic power with his pen and had achieved immortality as a fighter for liberty.

The monument has been dedicated and the thousands who came to Washington are now returning home. Let us hope that they have fully grasped the significance of the dedication. It is not only a monument to a figure in the past. It does not mark the end of an era but a beginning, for now it calls on all who have been inspired to realize the work that Shevchenko undertook, the movement which he set in motion, to see its triumph. Ukraine is not yet free and there are in the world too many of the evils against which he fulminated. It is for all to continue his work, to try to live up to his ideals and to build upon them. The monument is a starting point but its significance must never be allowed to disappear and we can only echo at this moment the words of Rudyard Kipling in his appeal to his people and to God to be worthy of their ideals.

Lord God of hosts, be with us yet.
Lest we forget — lest we forget!

("Svoboda")

A VALUABLE CONTRIBUTION TO SHEVCHENKIANA PUBLISHED IN CANADA*)

by J. B. Rudnyckyj

As is well known, Taras Shevchenko (1814-1861) was, for a long time, the most outspoken ideological exponent of those particular intellectual, volitional and emotional attitudes prevailing amongst Ukrainians as a kind of self-defence against the Russian Tsarist as well as Soviet oppression. This was and is the main reason for his outstanding popularity amongst his countrymen. "The story of my life is a part of the history of my people." This statement made by Shevchenko in his autobiography in 1860 fully depicts the character and importance of the greatest poet of Ukraine and his work.

As a national prophet and flaming patriot Shevchenko did more than any other figure in Ukrainian literature in rousing the national self-consciousness and pride of his people, and in stimulating their efforts in achieving the status of a modern nation. Shevchenko used his poetical works in the service of his people and devoted all his life to this purpose. He eventually suffered the consequences of his patriotism by being sent to prison-exile in Asia, where he spent ten years of his life, returning to St. Petersburg in 1858 in ill-health and to constant police surveillance until his death on March 10, 1861.

Shevchenko's works, and particularly his poetry, were for long little known to the English-speaking world. It was the founder of Slavic studies at Oxford, England, Dr. W. K. Morfill, who, in the 1880s, paid more attention to the Ukrainian bard and not only gave the analysis of his works but also translated fragments of his poetry into English.

Morfill was followed by E. L. Woynich (1911), Dr. A. J. Hunter (1922 in Teulon, Manitoba), Prof. C. A. Manning, (1945), V. Rich (1961), and others.[1])

The book under review, which was undertaken in co-operation with the Ukrainian Canadian Committee of Winnipeg to commemorate the 150th anniversary of the birth of Shevchenko, is the fullest translation, so far, of his poetical works into English verse. Unfortunately, the translators did not include Shevchenko's Russian poems ("The Blind Women", "The Funeral Feast", etc.), which are not always printed in "The Kobzar"-editions. Thus the publisher's note that the book contains „translation into English verse of his entire poetical works" is inadequate and misleading.

Modern Ukrainian Shevchenkoologists usually include these poems in "Kobzar". So, e. g., Professor Leonid Bilećkyj, in his Winnipeg 4 volume edition of poetical works of Shevchenko published Ukrainian translations of Shevchenko's Russian poems, and included them in original in the Appendix. Even Professor V. Simovych, whose text served as a basis for the book under review, came in 1944 to the conclusion that there is no reason to omit Shevchenko's Russian poems from the "Kobzar"-editions.

Professor Watson Kirckonnell is well known for his translations from Polish, Icelandic, Hungarian, German, etc. Recently he was deeply involved in a very large anthology of Ukrainian poetry in English translation (The Ukrainian Poets, University of Toronto Press, 1963). The volume under review was prepared — as Kirkconnell states — "in collaboration with my old friend and pupil," Professor C. H. Andrusyshen, head of the Slavic Department at the University of Saskatchewan. The latter has translated the poems and contributed an unpretentious introduction and notes, while Kirkconnel has created English verse in identical or equivalent metres. Professor S. Hordynskyj has read the transcript before publication and rendered important suggestions; he has also supplied the book with a remarkable series of Shevchenko's paintings.

The volume is a significant contribution to Shevchenkiana in Canada and elsewhere. It makes the greatest of the Ukrainian poets more familiar to the English-speaking world. It also presents a welcome balance to the contemporary trend among Ukrainians on this continent to build Shevchenko monuments in Winnipeg, Soyuzivka, Cleveland, Washington and elsewhere. The volume under review makes Shevchenko immortal not with bronze and stone but immortalizes him in the hearts and minds of the Western world.

*) **The Poetical Works of Taras Shevchenko: The Kobzar.** Translated from the Ukrainian by C. H. Andrusyshen and Watson Kirkconnell. 563 pp. Published for the Ukrainian Canadian Committee by the University of Toronto Press. 1964. $8.00.

1) See the survey of English translations of Shevchenko by O. Woycenko in **Promin,** No. 3, Winnipeg 1963, pp. 12—13.

HOW THE PERFORMING ARTS GAIN FROM THE TALENTS OF NEWCOMERS*

Wherever you go these days you are likely to find people discussing the latest television play, the new mural paintings in their local airport, or perhaps a proposed new community arts centre. An artistic ferment is in the air.

What part are the immigrants playing in this cultural upsurge? We are thinking here of those who have come as refugees or immigrants during roughly the past twenty-five years. They have, of course, made a great variety of contributions in all branches of the arts but in this article we are concerned only with the performing arts — theatre, films, opera, ballet, and music. Even so, space does not permit an all-inclusive review, by any means, and only a few examples will be singled out in each category.

Theatre

The Canadian theatre — including radio and television drama as well as the stage — has benefited greatly from the influx of many experienced actors, directors and set designers. English and French-speaking newcomers in particular have made important contributions because they have quickly become absorbed into our main theatrical traditions.

Guy Hoffmann will serve as an example of the talented group from France who, along with Canadian-born actors, are setting a high standard in the French-speaking theatre. A cameraman and film maker in France before World War II, Hoffman came to Montreal in 1947 where he started his career with the troupe of actors known as **Les Compagnons de Saint-Laurent.** He proved a natural comedian and became a star almost overnight. Since then he has played many radio and television roles and, since the founding of **Le Theatre du Nouveau Monde** in 1951, he has taken part in almost all its productions

* See also "Newcomers Add Flair to Stage Design", Citizen, February 1964.

in Montreal and on tour in Canada and abroad.

In 1956 Hoffmann appeared in the Shakespearean Festival at Stratford, Ontario in **Henry the Fifth** as well as in three Moliere comedies and was acclaimed by critics for the style and polish of his acting. He is at present devoting some of his time to teaching at the National Theatre School of Canada which opened in Montreal in November 1960. The artistic director of the French section of this bilingual school is Jean-Pierre Ronfard who arrived recently from France. He has directed plays in several European countries as well as in France.

The artistic director of the English-language section of the Theatre School is Welsh-born Powys Thomas. Since coming to Canada in 1956, with considerable experience in the English theatre behind him, he has played at Stratford, with **Le Theatre du Nouveau Monde** and elsewhere.

Many other British actors have made a valuable contribution to the English-speaking theatre in Canada. Douglas Campbell, for example, has played some of Shakespeare's great clowns and tragic heroes and has directed a number of plays at the Stratford Shakespearean Festival. He also helped organize the Canadian Players, a travelling troupe that tours Canada during the winter months, and which is recruited mainly from among the Festival actors.

Douglas Campbell gave Tony Van Bridge, a veteran of the Old Vic Theatre in London, his first stage work in Canada. Van Bridge's name has now become known to many Canadians through his acting on radio and television, at Stratford and with the Canadian Players. He has also directed some of the plays produced by the latter group. Tom Kneebone shines in satirical revue. He comes from New Zealand via London and his comic antics have made him a tremendous success wherever he has appeared.

One of the young television producers working with the CBC in Toronto is English-born Eric Till. His Festival play, **Pale Horse, Pale Rider** adapted from Katherine Anne Porter's novel, was considered such a brilliant production that it was given a repeat performance. When he first came to Canada, with a background of music and experience in radio, Till was for a short time manager of the National Ballet Company. There he met and married the ballerina, Betty Pope. Soon afterward he began working for the CBC and before long was directing "Folio" and "Festival" plays. His first two-hour show was **Great Expectations** and other Till successes include **A Book with Chapters in It, The Offshore Island** and **Kim.**

A newly-formed French professional repertory company, **Le Centre dramatique du Conservatoire de la Province de Quebec** has as its producer-director Jean Valcourt. A graduate of the **Conservatoire** in Paris, Mr. Valcourt has played with the **Comedie francaise** and directed other professional companies in Paris. In 1958 he was appointed director of dramatic art at the **Conservatoires** of Montreal and Quebec. The repertoire of **Le Centre dramatique** will be chosen from classical and modern masterpieces and Mr. Valcourt is eager to include original works by Canadian playwrights. In his view, the aim of the theatre in Canada should be the production of the best English drama in French and the best French drama in English.

An interesting development, which lies partly outside the French and English-speaking theatre, is Montreal's international theatre, **La Poudriere,** situated on St. Helen's Island. Founded in 1957 by Mme Jeannine Beaubien, a Canadian, this small theatre gives German, Italian, Spanish, Hungarian and other groups the opportunity to put on plays in their own language. Many of the actors are immigrants who were trained on the European stage. The intention of the theatre is, wherever possible, to produce the same play in French and English as well as in the original language.

A somewhat similar but less well established venture is the New Canadian Theatre in Toronto. It originated among a group of theatre people of different ethnic backgrounds. They were anxious to give actors who have come to Canada as adults, who speak with an accent and perhaps always will, the opportunity to perform in English before Canadian audiences. John van Druten's comedy **I Remember Mama** was presented in 1963 and **The Witch Will Return** by Mika Waltari in 1964. Both were directed by Rein Andre, an actor of Estonian origin who teaches drama at the Ryerson Institute of Technology. One Toronto critic commented, after the first production, that the group, in time, may "add something very important to our theatre."

Before leaving this section on the theatre, we might mention briefly some of the many set and costume designers who have brought their specialized skills to Canada. Among those who have designed for the stage, television, ballet or opera are the Hungarian-born husband-and-wife team Louis Kerenyi and Csilla Marki, Austrian-born Rudi Dorn, German-born Horst Dantz and Dutch-born Hans Berends. Brian Jackson from England is mainly associated with the Festival Theatre at Stratford where he is head of the property department and has designed sets for several plays. Russian-born Nikolai Soloviov has made a name for himself as a television designer. (to be continued) ("Citizen")

Дмитро Міщенко

СІВЕРЯНИ

РОМАН

(Продовження)

Якийсь час у ложниці чулися лише болісні терзання Чорного. Олег мовчав. І чим довше тривало те мовчання, тим помітніше стишувався Чорний. Аж поки й зовсім не замовк.

„А кажуть, люди — добрі утішники, — сумно посміхнувся Олег. — Час, виявляється, кращий. Бач, як упорався з князем".

Коли мовчати вже було незручно і Олег змушений був заговорити про щось — ділове чи стороннє, аби тільки відволікти увагу господаря від думок про княжну Чорну, — в ложницю прочинилися двері, і на порозі став отрок.

— Гонець із Києва воліє бачити свого князя, — звернувся він до Олега.

— Гонець?

Олег зводиться на ноги, стурбований і зацікавлений, дивиться на отрока. Потім обертається до Чорного, просить пробачити йому: видно, невідкладні справи, коли прибув слідом за ним гонець.

І вийшов. А незабаром повернувся, пожвавлений і якийсь недоречно обрадуваний навіть.

— Хороші вісті, княже! — хвалиться Чорному. — Радимичі прислали до Києва своїх людей. Настав, кажуть, час вигнати хозарів. І просять прийти з дружиною на допомогу.

Чорний зводить на нього сумний, але й зацікавлений уже погляд і, не розуміючи а чи вагаючись у чомусь, мовчить. Та київський князь не помічає його мовчання. Збуджений, проходить, в роздумах до вікна і, зупинившись перед ним, сягає думкою кудись аж за ліси, в повиті туманом простори.

— Збирається, значить, сім'я слов'ян, — говорить немовби про себе. — На радість русичам, на зло ворогам землі Руської! Бо так і мусить бути. Мислиме об'єднання племен кладе підмур'я непереможної держави — держави русичів.

— Що ж, се добре, — подає голос і Чорний. — В гурті і батька легше бить. Радив би навіть не зволікати, коли є нагода відбити у хозарів і радимичів. Дружинники у тебе бувалі, княже, у січах гартовані. А путь у радимичі серця покажуть.

Олег слухає його уважно і насторожено. Щось підозріле чується йому в нарочито підкресленому голосі, красиво сказаних словах.

— У мене? — питає нарешті. — А князь хіба не пристає?

В опочивальні бринить якийсь час напружена тиша.

— Послуга раті київської велить чинити саме так, — спокійно відповів Чорний. — Одначе я... мені не під силу такий похід.

Олег червоніє. Йому здається, що він одержав зараз ляпаса. Проте цікавість примушує все-таки довести розмову до кінця.

— Я розумію, — говорить згодом. — Князю, безперечно, не можна. Річ іде про дружину і взагалі...

— Дружину, крім мене, повести нікому, — спішить пояснити Чорний. — Та й не туди її слід вести, княже. Сіверяни проливали зі мною кров під стінами Чернігова, — чесно, самовіддано. Вони, як бачиш, послухались свого князя. Тепер моя черга послухати їх: на Дон, проти печенігів треба готувати рать.

— Се правда, — підхопив Олег.

— ...А взагалі, — не слухав його Чорний, — я говорив уже: ся смерть зняла з очей моїх полуду, і не мені ставати поперек путі. Єднання — то й єднання, аби тільки воно було справді братнім єднанням: як рівний з рівним і вільний з вільним.

***

Надходив кінець складання жалоби. За утвердженим в сивій давнині звичаєм тіло померлої треба було відати вогню, бо ж тільки він, всесильний і всеперемагаючий, господар на землі і в небі, може звільнити людину від злих духів, тих грізних духів, які вселяються в неї з першим подихом і гніздяться до останнього, поки не здолають. А кожен, на землі сущий, повинен відходити з життя таким, яким він і прийшов у нього: чистим і непорочним, як немовля. З вогню пішло життя, йому належить і те, що лишається по ньому. І хоч Чорному не хотілося бачити, як се ніжне тіло пойметься на його очах полум'ям, — того вимагали звичаї сіверянського племені, так мусіло й бути.

Доки готували княжну в останню путь, за острогом, під самим Чорним гаєм, майстри кінчали мостити поміст. Невисокий, зате широкий, просторий, бо, крім померлої, ляже туди пара

найкращих і найбільш улюблених нею коней (конюші підготували для цього Сокола, а Всеволод привів із пасовиська Барса), покладуть усі дівочі прикраси, якими не встигла налюбуватися за життя, кращий одяг, кілька баранів, півнів і інших їстівних припасів — щоб було на чому їхати до Вираю, щоб було що з'їсти, одягти. А коли побажає хтось супроводжувати княжну в небуття, служити їй там, у небутті, йому теж повинно бути місце. І йому, і коневі його.

Під низ, до самого помосту, клали просохлі на сонці та вітрові дрова, клали так, щоб була добра тяга, щоб краще горіло потім багаття і все, що ляже на поміст, поруч із тілом усопшої княжни.

Не встигли майстри закінчити як слід приготування — розчинилася Любецька брама, і сіверяни висипали з неї за межі чернігівських стін. Попереду везли на санях уквітчане квітами тіло княжни, далі — мед у встановлених на вози барилах, смачні, приготовлені на княжих кухнях їства, барвисті килими, на яких мало розміститися все, що є у княжих погребах і що має бути на цій багатолюдній тризні.

На похорони сходилися геть-чисто всі, і не тільки градські, а й ратаї із сіл довколишніх. Бо княжну знали в кожній верві, під кожною крівлею. Та й смерть її була такою несподіваною, що в тому крихітному тілі б'ється серце витязя, що зніжена і безтурботна на вигляд дівчина проявить таку мужність, покаже їм приклад, як треба боротися за свою гідність, обстоювати свою честь. Княжна підіймалася тим вчинком на недосяжну уяві сіверянина височінь і манила до себе, як таємничий вогник, що ось-ось має погаснути, зникнути назавжди.

Тризну справляли довкола встановленого на помості тіла, між поріділими деревами Чорного гаю. Князь не міг сказати щось сіверянам — свідомість видимої розлуки з донькою валила його з ніг, душила риданням, і тому порядкування в проводах взяв на себе один із старійшин.

— Братіє! — звернувся він до принишклих на килимах сіверян. — Княжна була веселою і втішною дитиною у свого батька. Хай буде такою і пам'ять по ній. Їства княжі і пивниці княжі — до ваших послуг. Виповніть келихи, братіє, і попросіть померлу, хай стане перед богом Сварогом і ублагає його дати нам довгий вік на землі сій веселій. Проженіть, братіє, сум од тіла сього, а тим і од себе. Смерті — мертве, а живим — живе.

Перший келих вилили в палаючий уже вогонь — аби княжна не сумувала, покидаючи цей світ, другий ублагали випити князя. І коли дійшла черга до присутніх на тризні сіверян, ті не чекали нагадувань: випили дружно, усердям. Потім зарипіли од їх зусиль вози, покотились між килимами брюхаті барила, запінився й полився рікою мед-бурштиновий, вина заморські — від гурту до гурту, від келиха до келиха. І там, де з'являлася ця духмяно-зваблива рідина, іскрилися пригаслі щойно очі, прояснялися обличчя. Сум відступав перед хмелем, як тінь перед світлом. І що не келих, то помітніше, що не мить, то певніше. Мовчанка змінилася розмовами, розмови — сміхом, а там і пісня зірвалася з чиїхось нетверезих уст і, підхоплена десятками голосів, покрила собою і хтивий сміх мужів, і вереск жіноцтва. Молодші гуртувались уже в кола, то тут, то там пускалися в танець. До них прилучилися й старші, будили сміхом і вилясками не тільки довколишній світ, а, здавалось, і мертву.

Проте на тризні були й такі, яким навіть хміль не зняв із серця туги. І перші серед них — князі. Сиділи обіч багаття мовчазні, пригнічені й не зводили з повитої димом красуні печальних очей.

До них наблизився й третій. Ні Чорний, ні Олег не звернули на нього уваги: надто важкі були у них думи, надто приковані до мертвих ланит погляди.

— Княже, — окликнув він Чорного глухим і все ж дужим голосом. — Я...

Чорний обернувся на той голос і отетерів.

— Всеволод?!

— Я хочу піти разом із княжною, — жертовно-спокійно додав витязь. — Я...

Та Чорний не дав йому договорити.

— Боги! — сказав здивованим і вкрай розбитим голосом. — Так ти утік?! Всі загинули, а ти утік, зрадив?!

Він поривався підвестися, та Олег стримував його, намагався заспокоїти.

— Що ти, княже, — щиро зазирав він у вічі. — Адже це...

— Це боягуз! Зрадник! — крикнув Чорний на повний голос. — Я полишив на нього княжну, я покладався на його мужність, на силу. А він ганебно втік і посмів з'явитися на мої очі живим.

— Та ні ж бо, княже! — заступався Олег. — Се ж той витязь, що привіз мені знак од княжни, що рубався поруч зі мною з хозарами.

— Яке мені до того діло! — божеволів од

гніву Чорний. — Він залишений мною в числі сторожі, він дружинник і не повинен був слухатись дівчини!

На крик збіглися хмільні сіверяни, тісним колом обступили витязя отроки.

— Чули? — передавали вони із уст в уста. — Се той витязь, що викликав кагана на поєдинок, а вночі злякався і втік, віддав княжну хозарам.

— Яка ганьба! — ремствували сіверяни. — Втекти із поля брані. А ще хизувався...

Всеволод не виправдувався. Дивися на князя благальними, виповненими сльозами очима і ждав, здавалося, коли мине його гнів.

— Я винен, княже, — заговорив нарешті, влучивши зручну для того нагоду. — Я послухав, се так... О, коли б я знав, що все те може статись! Коли б то знав?! Але тепер уже запізні каяття. Я люблю Чорну. Я хочу вмерти разом з нею, бути слугою їй у затишнім Вираї.

Олег слухав і жахався його речі.

Як, сей витязь любить княжну Чорну? І хоче вмерти разом з нею?! Але се ж ганьба! Усі вже знають, що князь Олег кохав цю дівчину, що мав ось-ось узяти її собі за жону. А сей хлопчисько хоче піти із нею в небуття і довести тим, що кохає Чорну більше, ніж будь-хто із земних? Боги, як же воно буде тепер? Адже йому, князю київському, не можна йти з життя. За ним — земля всієї Русі, у нього стільки невідкладних справ!.. Ні, ні, він не може піти. А витязь піде. Йому нічого втрачати: варто князеві погодитись — і піде. Бо такий звичай: хто зголошується іти з померлим у небуття, тому не сміють перечити, той, значить, найбільше любить.

Помисливши, Олег схиляється раптом над Чорним, шепче йому щось на вухо. Та князь мовчить. Дивиться на зломленого горем витязя і мовчить. Зрештою не витримує, ховає в долонях скривлене жалем лице і плаче.

Це була слушна нагода. Більше такої може не бути, і Олег миттю забуває свою прихильність до Всеволода, підбурений ревнощами, кидає суворий погляд спершу на суперника, потім — на отроків.

— Чого стоїте! — крикнув владним голосом. — Женіть його звідси! Бачите, до чого довів він князя?

Сіверяни й без того косо дивилися на Всеволода, а плач князя і зовсім обурив їх, узяв за живе.

— Геть звідси, боягузе! — лавою хлинули вони на витязя. — Геть!!!

Всеволод не вірив, що його проганяють, і, здивований, озирався по боках. А отроки підбігли тим часом, з усіх сил стусонули його в груди. Поточившись, витязь збагнув, що сіверяни насідають не в жарт. Хотів було порозумітися з ними, та не встиг сказати слово, як збоку влучив хтось каменем, потім — другим, третім, і люта, зворохоблена лава озброєних і неозброєних людей потяглася до нього цупкими вузлуватими руками. Передні плювали в обличчя, хижі і злобні, сипали прокльони, найдошкульніші образи. А ззаду летіло каміння, обламаний чи просто опалий на землю сушняк.

Гнів сіверян був безмежним, галас оглушливим, і Всеволоду нічого не лишалося, як відступити перед ними. Він, правда, робив це не обмірковуючи, корився швидше почуттю, ніж передбачливому у таких випадках розуму, бо спокій колишній, жертовність, з якою дивився нещодавно на князя, поступилися в ньому перед подивом, ба навіть розгубленістю, тією підлою розгубленістю, яка позбавляє розуму, мужності, сили — позбавляє всіх людських можливостей, усіх бажань, окрім бажання вигородити себе, вийти з розставленої пастки живим.

Коли відступати було вже нікуди, Всеволод обернувся і, ввібравши голову в плечі, кинувся в ліс.

Але втеча не врятувала його, навпаки, ще більше озлобила сіверян. Замість каміння, блиснула тепер зброя, замість прокльонів, покотилися лісом погрози, і витязя настиг в решті решт тупий удар важкого сіверянського меча. Настиг і повалив на землю.

Як з-за стіни чув чиїсь крики, байдуже зносив удари, стусани, а потім німу, несприйнятну розумом тишу.

(Далі буде)

НА СТАНОВИЩІ СУДДІ

Пані Марія Батен (українка) з родини Фодчук зістала назначена суддею в провінції Саскачевані. Вона зложила присягу в понеділок 8-го червня, 1964 р. на окружного суддю в Саскатунській Судовій Палаті на руки шефа суду А. Г. Бенца.

Суддя Марія Батен бувша членка Саскачеванської легіслятури. Вона є першою жінкою суддею в провінції Саскачевану, а другою у Канаді. Суддя Батен перебрала обовязки попереднього судді Ричарда Б. Милса і є призначена до центру судового округа Гамболт, Саск.

ВІДДІЛ ДЛЯ ДІТЕЙ

Подарунок Женьки-Жменьки

До Оксанки на іменини прийшов майже весь дитсадок. Подарунків принесли силу-силенну: хто ляльку, хто ведмедика плюшевого, хто книжку з картинками, хто гру цікаву....

Та найкращий подарунок приніс Женя, або як його всі в дитсадку називали, Женька-Жменька. Ніби нічого особливого в тому подарункові, а очі у всіх відразу загорілися. То була досить-таки величенька пластмасова склянка з пружинкою на дні. У ту склянку вкладався пластмасовий м'ячик, легкий-легкий і стрибучий. Натикаєш на пружину — клац! — і м'ячик летить аж під стелю. І треба підставить склянку так, щоб м'ячик знову впав у нього.

Оксана хотіла була спробувати, але Женька-Жменька сказав:

— Ти не вмієш. Дай я покажу.

І почав клацати.

М'ячик раз у раз злітав під стелю, а потім стрибав по підлозі. Клацав Женька-Жменька добре, а от ловив не дуже. Лише один раз у нього вийшло, і він радісно загукав: „Ось як треба! Дивіться!"

Діти загомоніли: „А тепер мені дай", „І я хочу!", „Є я!" Всім кортіло спробувати. Але Женька-Жменька не давав. То ді спритний Павлик приловчився і схопив м'ячик на льоту:

— Треба по черзі.

Женька-Жменька підскочив до нього:

— Віддай! Це ж я подарував! А ти йди книжку читай, яку ти подарував.

Павлик знітився, почервонів і віддав м'ячика.

Женька-Жменька знову почав клацати. Але тепер у нього зовсім нічого не виходило.

Він із злістю натискав і натискав пружину, і раптом пружина різко клацнула і злама лась.

Женька-Жменька закліпав очима, набурмосився і заплакав. Навіть не заплакав, а заревів, як бегемот. Діти розгубилися й принишкли. Прибігла Оксанчина мати і почала Женьку-Жменьку заспокоювати. А Оксанка підійшла до нього і сказала:

— Не плач. Нічого страшного. Ми зараз будемо гратися в „киці-баби". Усі разом.

Він глянув на неї і раптом згадав, що вона, іменинниця, так ні разу і не клацнула пружиною. І Женька-Жменька заплакав ще дужче.

В. Нестайко.

Кіт без чобіт

Про котика в чоботях
Дивились ми кіно.
Усім нам дуже-дуже
Сподобалось воно!
Кота свого Мурлику
Загнали ми в куток
І стали узувати
У Гриців чобіток.
Та кіт такий вреднющий,
Що просто з ним біда:
Ми чобіт натягаєм,
А він скида й скида.
Сказала мама: — Діти!
Не слід цього робити,
Бо взутий кіт не зможе
Тихесенько ходити.
В Грицькових чоботятах
Підковані підбори.
Підківка тільки брязне,
Всі мишки — стриб у нори.
То як же тоді буде
Мишей ловити кіт?
Пустили ми Мурлику...
Хай ходить без чобіт!

П. Глазовий.

СОЛОВ'Ї

Впали роси раннім ранком
На гаї.
Обізвались до Оксанки
Солов'ї.
— Тьох, тьох, тьох,
Не спи, Оксанко,
Ой не спи.
Сонце промені вже склало
У снопи.
Рано-вранці вирушають
Трударі.
Косовицю починають
Косарі.
Ти ж хотіла на роботу
З ними йти,
Свіже сіно підгрібати
Помогти.
Скільки сіна на галявах
Лісових,
Стільки в лісі для Оксаночки
Утіх.

Надія Приходько

ДОМАШНЄ ГОСПОДАРСТВО

ЩО ДЕЯКІ ЛЮДИ ДУМАЮТЬ ПРО ДЕЯКУ ПОЖИВУ

● Що картопля (бараболя) спричиняє товстіння. — Це не правильна думка, бо середньої величини спечена картопля має около 90 кальорій, або стільки як велике яблуко.

● Що хліб, або вівсяна каша (поридж) спричиняють товстіння. — Це також не правильно, бо кромка хліба, або порція вівсяної каші має около 100 кальорій і є дуже добрим джерелом вітаміну „Б". Треба б з'їзти яких три порції вівсяної каші, щоб набути стільки кальорій як є в одній чеколядовій соді.

● Що свиняче мясо є тяжке до травлення. — Ні, коли жовч добре працює, то нема потреби тим журитися.

● Що спортові грачі, або люди, які фізично працюють потребують багато мяса. — Ні, люди, що більше фізично працюють повинні потрібне запотребування набувати з мішаної поживи — повинні їсти більше усього, а не лише мясо.

● Що риба корисно впливає на мозок. — Ні, риба загально добра пожива.

● Що кислоти овочів, або ярини погіршують жолудкові кваси. — Ні, кислоти овочів, або ярини перемінюються в тілі і витворюють лужний осад, який власне є помічним на жолудкові кваси.

● Що маргарина має менше поживної вартости як масло. — Ні, до маргарини додають вітамін „А", а що до кольорів то вони на рівній мірі.

● Що причиною отовстіння людини є найбільше залози. — Ні, причиною отовстіння є переїдження.

● Що сіль є причиною ствердження артерій. — Ні дієта, що має мало солі помагає тим людям, які мають високе тиснення крови.

● Що пісне молоко має дуже мало поживної вартости. — Ні, пісне молоко (збиране) всю протеїну і кальцій, що власне роблять молоко вартісним. Воно не має товщу і не має вітаміну „А" але цей вітамін можна одержати з яєць, масла, моркви або маргарини.

● Але найбільшою причиною, що підвищує бюджет нашого харчування це мясі.

Н. Сенів, Едмонтон

Телятина з ананасом

До двох ложок розтопленого масла дати ½ фунта покраяних свіжих печериць, посолити, поперчити і смажити на повільній плиті аж змякнуть і відставити.

1 фунт телятини покраяти тоненькими пластинками, посолити одною ложечкою соли і ¼ ложечки перцю. Розтопити ¼ горнятка масла і посмажити в нім мясо наскоро на обидва боки, вибрати з пательні і положити на тарілку. До тої самої пательні, що смажилось мясо дати 4 кружки ананасу і дозволити зарумянитись. Вибрати ананас, розкраяти на половину. До тої самої пательні дати посмажені печериці, трошки масла, ¼ горнятка густої сметанки і пів горнятка води, все добре загріти, щоб було гаряче. Тією масою поляти зверха посмажену телятину, подавати на стіл. Цей припис на 4 осіб.

Помідорові горнятка з огірками

6 помідорів, 4 великих огірки. З помідорів зняти ножем верхній кружечок, ложечкою вибрати з помідорів середину і дати їх до холодільника. Обібрати огірки, розкраяти вздовж на чотири части, вибрати насіння а огірки потерти на середній тертці і також дати до холодільника. Перед подаванням на стіл посолити в середині помідори, посипати січеною зеленою цибулькою і перцем до смаку. До огірків дати 1½ ложечки соли і начиняти ними помідори. Подавати на стіл з „Оренч дресінґ".

Коржики

22 ґрейгем вейферс, ¾ горнятка волоських горіхів, ½ горнятка масла, ½ горнятка цукру, 1 ложка какао, 1 яйце, 1 ложечка ванілії, 1 горня цукрової мучки (айсінґ сюґар), 1 ложка масла, 1 ложечка води.

До пательні дати масло, цукор, какао і яйце і поставити на вільно нагрітий кружок, щоб закипіло, хай кипить 1 хвилину, зняти з кружка, дати ложечку ванілії, хай трошки прохолоне. Заляти цим ще трохи гарячим сиропом грейгем вейферс і горіхи, вимішати і виложити у вимащену бляшку. Коли зовсім вихолоне верх помастити масою зробленою з 1 горнятка цукрової мучки, 1 ложки масла і 1 ложки гарячої води. Покраяти на малі квадратики.

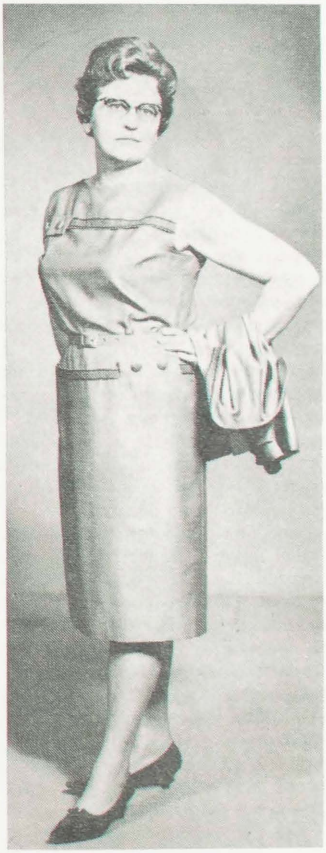

Моделює Анна Скуба. Суконка темно-цеглового кольору.

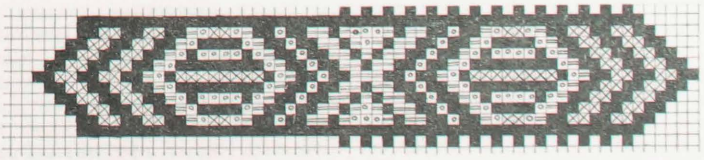

Взір до суконки. ■ — чорна, х — червона — 815, о — зелена — 307 = помаранчева — 140 — всі ДМС.

ГРОМАДСЬКА І РОДИННА ХРОНІКА

ЮВІЛЕЙ ВІДДІЛУ ІМ. ЛЕСІ УКРАЇНКИ

Ватсон, Саск.

В неділю, 7-го червня, 1964 р., жін. т-во урочисто святкувало свій 15-літній ювілей. Свято почалось рано Богослуженням що його відслужив Всеч. о. С. Гребенюк. По Службі Божій, відправився Молебень за здоровя членкинь і їх родин, а відтак Панахида за померших членкинь. Слідував святочний обід в залі під церквою, де були всі членкині місцевого відділу і всі ті, що брали участь у Богослуженні. По скінченні обіду, почалась святочна програма. Голова місцевого відділу, пані Марія Кінащук пояснила важність Свята і привітала всіх, представниць відділів в окрузі.

Нам було приємно вітати і пані Марію Мадюк, яка репрезентувала Союз Українок з Саскатуну. Пані Кінащук висловила своє велике вдоволення, що від часу, як вона стала головою товариства, мала повну кооперацію від членкинь і переборюючи труднощі, осягала завжди душевне вдоволення. Ми щиро і тихо старались виконувати всі ті завдання, які були перед нами. Сьогодні, ми повинні бути горді, що в пошані і любові, довершуємо цим 15 літним ювілеєм. По цім слідувала пісня жінок, „Стоїть гора високая".

Пані Анна Полович, передала історію цього товариства, від самих початків. Вона була одною з перших членкинь і довголітньою головою цього т-ва, передала багато цікавого, що пережила і які початки були тяжкі. Радіючи з тої праці, яка провадиться тепер, пані Полович висказує свою радість з того, що чується щасливою, як і всі членки, що маємо дуже відповідну і енергійну голову пані Кінащук, котра є люблена всіми нами, і тому в нас робота йде так, що треба гордитися. Таких людей, ми мусимо шанувати і любити і в нинішний день, я хочу висловити в імені нашого товариства щиреньку подяку. Всі присутні нагородили пані Кіначук оплесками.

Відтак, слідувало сольо Л. Терновецького з Келвінґтону, Саск., яке він відограв на гармонії. Пан І. Процко, голова церковної громади зложив привіт. Відтак, слідував реферат, який дала пані Марія Мадюк.

П р и в і т и: від центральної управи Союзу з Гемилтону, від окружних відділів: пані Талпаш з Бюкенан, Саск., пані Ситко з Вадіни, Саск., пані Магас з Віммер, Саск. Слідувала пісня пані Гелєни Чиж: „Темна нічка".

Імена членок на світлині: зліва направо сидять: М. Гребенюк — секретарка, Л. Процко — заст. голови, А. Полович — перша голова, М. Кінащук — голова, О. Бокшован — касієрка, А. Процко. Другий ряд — К. Камінська, М. Франко, П. Глек, П. Назарук, А. Манчур, К. Хома, Е. Стрілець, А. Сакундяк, М. Снятинська.

Відбулось вручення грамоти одній з перших членкинь, пані Анні Полович з признанням за довгі роки праці в товаристві. Вручення виконала пані М. Мадюк. Пані Полович, зворушена відзначенням сказала: „Цю честь я не отримала за якусь особисту річ, її отримується і осягається за працю, яку ми всі робимо. Цієї грамоти, ні можна купити за ніякі гроші. Працюйте всі, щоб і ви могли дочекатися такого признання". Слідувала пісня двох сестер — Ольги і Марусі Магас. Жінки відспівали пісню: „Розкішний Степ"...

Кінцеве слово забрав о. С. Гребенюк. „Дорогі Членкині у вас сьогодні свято, що пригадує, якою була ваша праця за минувших 15 літ. Багато осталось в памяті того, що Ви робили, а багато вже і забулося. Скільки ви зробили, того ніхто ані не важив ані не міряв, бо що треба було зробити, те і робили. Та з кожної праці, все лишається якесь вдоволення душевне. Праця народня, не купується грішми, а добувається щирою, спільною метою. Що осягнули всі ті, що сиділи собі на боці і нічого для громадської праці не зробили? Де є їх ціна, щоб люди дали їм якесь признання? Багато марнують свій час і гроші, а майже нічого з того не користають. Для вас жінки повинно бути великою честю належати до організації Союзу Українок Канади. Це є жерело звідки черпається свідомість, і ми тільки там пізнаємо вартість людей. Пошануємо наші організації, пошанує і нас світ. Нехай росте та свідомість самопошани нашого жіноцтва на користь наших церков, організацій, щоб були сильні духом і лишили по собі добру славу і честь для нашого народу. Бажаю вам всім в цей день вашого ювілею, щоб він став для всіх вас початком згоди, любові для нашого народу і на славу Богові.

Марія Гребенюк, секр.

СПРАВЛЕННЯ ПОХИБКИ

В ч. 7 „Променя" на стор. 28 у річному звіті відділу ім. Л. Українки в Монтреалі неправильно видруковано імена слідуючих пань: під фотом подано Віра Кандерейська, має бути — **Віра Канарейська,** Меланія Монот, має бути — **Меланія Момот,** а у тексті — зборами провадила пані А. Пайщук — має бути **А. Поліщук.** За неточно надруковані імена перепрошуємо.

Редакція

З ДІЯЛЬНОСТИ ВІДДІЛУ ЛЕСІ УКРАЇНКИ

Вінніпеґ, Ман.

Весняний сезон вже закінчився. Звичайно в цій порі року організаційна праця сповільнюється і аж восени відновляється із свіжою енергією. Цієї постанови придержується й відділ ім. Лесі Українки при Катедрі. Прийшов час відпустки після активної цілорічної праці, з якої подаємо дещо про нашу весняну діяльність.

З діяльности освіти

Користаючись статтями педагога Тоні Гороховичь, що поміщуються в журналі „Промінь" відбувались у нас дискусійні вечорі на виховальні теми. Ці дискусії та порушені в них теми викликали ширше зацікавлення і є в пляні продовжувати їх в наступнім осіннім сезоні.

На 18-го березня, п-во Н. Тополиницькі, учителі, висвітлювали в нас фільму з Малаї при чім подавали пояснення та ділились своїми враженнями зі своїх переживань у цій країні, де живе кілька років.

Офіційне закінчення шкільного року української школи і садочка при Катедрі, відбулось 30-го травня. Комітет улаштував пікнік для дітей. Цією ділянкою опікується відділ Союзу Українок. Головою комітету української школи була пані Марія Юрків, а головою садочка пані Анна Назаревич. Число учнів, що вчащали до школи було 112.

Перед Великоднем, 15-го квітня відбулось навчання писання писанок в залі під Катедрою. Курсом керувала панна Оля Крисюк, секретарка в адміністрації Колегії св. Андрея. Поважне число жінок і дівчат сумківок брали участь.

Підприємства

Рік річно відділ улаштовує величавий весняний базар, передаючи прихід на Катедру. Тож і цей рік не був виїмковим. Базар відбувся успішно в днях 10 і 11-го квітня. Конвінеркою була пані Євгенія Соломон.

Відділ брав участь, помагаючи з печивом і услугою в чаю для сліпих, цей чай відбувся в міській авдиторії 22-го квітня. Голова відділу, пані Ангелина Павлик, мала честь наливати чай на цій імпрезі.

Традиційне весняне чайне прийняття відділу відбулось на 26-го квітня. Відкривала імпрезу членка Шкільної Ради Вінніпеґу, пані Ольга Фуга. Конвінерками були пані Марія Юрків і Єлисавета Білич.

Програма свята Дня Матері відбулась 10-го травня, зараз після громадського обіду (спільне свячене). Цю програму улаштували молодші льокальні сили, — як члени старшого й молодшого СУМК та учні української і недільної школи і садочка. Програму дня довершив словом настоятель Катедри о. М. Юрківський.

Заходом катедральної громади, дня 30-го травня, відбулась в міській „Поло Парк Шопінг Сентр" виставка українського народного мистецтва, танків й продаж українських страв і печива. Льокальний відділ причинився до успіху дня через зорганізування і випродажі печива.

В катедральній авдиторії, дня 31-го травня, заходом двох льокальних сумківських відділів відбулись дві одно-актівки. Молодший відділ ім. Івана Данильчука під режисурою, пані Ольги Завісляк, відіграв „Правдиве Багатство", а старший відділ ім. Івана Мазепи, заходом пані Є. Білич, відіграв „Виворожила". Обі театральні виставки були винагороджені рясними оплесками, заохочуючи аматорів-виконавців до дальшої праці в подібних проєктах.

Центральна управа КУК зарядила „Тег Дей" на допомоговий фонд у Вінніпеґу на 13-го серпня і наші членки поважною кількістю знову погодились піти назустріч успіху поекту, посвячуючи свій час і труд.

Цього літа, заходами окружних православних церковних громад у Вінніпеґу відкрилася дитяча літня оселя „Веселка" коло Гімлі. На площі оселі будуються потрібні будинки (кабіни) для приміщення дітвори. Відділ Союзу Українок Канади ім. Лесі Українки взяв за свій обовязок оплатити кошта будови та устаткування одної з кабін та вже тепер видніється там напис нашого відділу.

І ось з такою діяльністю пройшла весняна праця відділа ім. Л. Українки при Катедрі Пресв. Тройці.

Є. Білич, пресова референтка

В ДЕНЬ УРОДИН

Торонто, Онт.

В понеділок 16 березня ц. р. зібралися членкині С.У.К. ім. княгині Ольги при Катедрі св. Володимира в Торонто, аби вшанувати одну з найстарших своїх членкинь, пані Анастасію Чумак, з нагоди її 70-літних уродин. Вечірку відкрила голова відділу пані Н. Козій та привітавши іменинницю, попросила пані А. Євчук перепровадити програму. Привітання іменинниці зложили: пані А. Євчук, добр. М. Фотій, пані Бевш, п. М. Шевчук та пані Самець. А дальше промовляли пані: М. Квас, пані Бельбас і пані Телюк. Пані Чумак належить до тих перших жінок з Торонто, які включилися у організаційне життя першого українського товариства Торонта. Було це тов. ім. Тараса Шевченка, яке згодом переорганізувалося і існує до сьогодні в Торонті як Тов. Укр. Нар. Дім. При Народнім Домі існувала жіноча секція, що від самого початку була відділом С.У. Канади. Пані Чумак проявляла там живу діяльність, а крім того була у заряді у провінціяльній екзекутиві С. У. на Східну Канаду, а що тридцяті роки були знані з депресії, то фінансова щедрість п. Чумак мала теж значення для громадської праці. Крім того п. Чумак мала троє дітей до виховання.

Коли укр. православна громада св. Володимира в Торонто набула свій будинок то відділ С.У. перенісся до церковного будинку. Багато жінок перейшло з ним до церкви, а з ними і п. Чумак.

По промовах пані Григоряк вручила від присутніх дарунок пані Чумак. З великим зворушенням дякувала п. Чумак за так гарний вечерок, та заохочувала молодих працювати для Союзу Українок Канади. На залі були присутні дві дочки пані Чумакової, пані Оля Чепесюк і пані Нуся Ковбель. Від родини дякувала пані Чепесюк. Цінний вечір мав особливо миду атмосферу. Відспіванням „Многая літа" закінчено той вечерок.

Присутня

Світлина членок відділу в Тіодор з парохом, о. Ярославом Пуком. Зліва направо перший ряд: М. Радиш, Ф. Марінчук, добр. А. Пук, С. Стратійчук, о. Я. Пук, І. Гарасимюк, п. Чорнописка, п. Кулик, п. Франко. Другий ряд: п. Цуркан, п. Чорній, п. Довголіс, п. Мікулінська, п. Кіцан, п. Довголіс, п. Доменко, п. Кулик, п. Кіцул, п. Динисик, п. Рудан. Третій ряд: п. Палій, п. Ісар, п. Лукіян, п. Гаврелюк, п. Воронюк, п. Король, п. Молдаван, п. Шіваra, п. Динисюк, п. Король.

З ДІЯЛЬНОСТИ ВІДДІЛУ ОЛЬГИ КОБИЛЯНСЬКОЇ

Тіодор, Саск.

Спільне Свячене і День Матері

Заходом жін. т-ва в Тіодор відбулося традиційне Великодне Спільне Свячене, а разом з тим і День Матері. На цю подвійну урочистість т-во запросило голову провінційну Союзу Українок, пані Соню Стратійчук, як головну доповідачку.

У неділю, 10-го травня після Служби Божої, гості з інших громад і парафіяни зійшлися до місцевої залі около двох сот людей. Столи були заставлені обильною їжею, яку приготовили членки товариства. Спільне Свячене відкрив вступним словом заступник голови заряду п. Г. Мюнкен і попросив пароха Всеч. о. Яр. Пука поблагословити страви. Відспівано „Христос Воскрес" і приступлено до обіду.

Після обіду о. Ярослав Пук привітав гостей, у своїм слові довше зупинився над історичними традиціями Великодних свят. Він сказа, що на українських історичних традиціях і культурі треба виховувати молодь у національній свідомости. Бо це є криниця текучого джерела, що надає молоді національне життя, це є та пульсуюча жилка, що охороняє, лікує від національної асиміляції.

Другою частиною була програма на День Матері. Голова, пані І. Гарасимюк представила провінційну голову Союзу Українок, пані Соню Стратійчук, привітала її від імени присутніх і на знак пошани причипили корсаж. Від жіночого товариства вручено корсаж і голові відділу, пані Ірині Гарасимюк, і добродійці А. Пук.

Слідували виступи дітей з рицитаціями. Рицитували — Євгенія Малищук і Богдан Пук, деклямували — Кані Кулик, Петрусь Пук і Айлін Ґаврилюк. Змістовний реферат виголосила добр. Анна Пук на тему „Місія української матері і роля її у вихованні дитини". Вона сказала, що бути доброю матір'ю це найтруд ніший обов'язок, бо вимагає найбільшої старанности та дбайливости. Матір мусить бути доброю господинею, спеціялісткою від дієти, доглядачкою хворих, домашньою учителькою, проповідницею доброго слова, психологом дитячої душі і опікункою церкви. Це є обов'язок і роля української матері.

На закінчення діти, що рицитували і деклямували, вручили квіти найстаршій Мамі і найстаршій членкині т-ва у Тіодор, пані Марії Денисик. Вона, приймаючи квіти, поцілувала дітей і зложила щиру подяку всім присутнім за виявлення їй пошани.

Отець Ярослав Пук подякував всім виконавцям свята, та ширше познайомив громадянство з провінційною головою Союзу Українок і попросив пані Соню Стратійчук до слова.

Доповідь пані С. Стратійчук була надзвичайно цікава тому, що вона повязувала у собі кілька тем. Тему національного виховання, вона схарактеризувала в той спосіб, де вказувала більше на духово-національне життя, як матеріяльне. „Ми вкладаємо великі суми грошей на прикрасу, а менше звертаємо уваги на виховні кадри провідництва". Треба усвідомити те, що будівлі і прикраси без провідних кадрів нічого не будуть вартувати, бо не буде кому цієї спадковости передати. Володимирський тризуб з хрестом передали нам наши предки і ми його повинні передати нашому молодшому поколінню. У своїм дальшім слові зупинилися про працю і значення Союзу Українок Канади на арені федерації з іншими жіночими організаціями.

Вона підкреслювала це тому, що СУК такою дорогою може робити велику працю для добра української справи, інформуючи інши етнічні групи про Україну. Членство по відділах мало присвячує уваги національному вихованню нашої молоді. Ми мало маємо молодих жінок у С.У.К. У більшости дбаємо за фінансові справи, як про виховання молодшого покоління. Голова відділу, пані І. Гарасимюк від імени членок т-ва подякувала пані С. Стратійчук за її гарну доповідь, а закінчено свято — День Матері піснею „Де згода в родині..." **Анна Пук**

ПРОЩАЛЬНИЙ ВЕЧІР
Винярд, Саск.

Дня 29-го червня, жіноче т-во Доньки України у Винярд улаштувало прощальний вечір для своєї довголітної, вельми заслуженої в організації Союзу Українок Канади членки, що була й почесною членкинею т-ва. По втраті свого мужа, бл. п. судді Михайла Стечишина, пані Анастасія Стечишин переїхала на сталий побут до Вінніпегу.

Пані Стечишин, за весь час свого побуту у Винярді була активною членкою т-ва, провідницею, жертвенною і щиро відданою праці своєї організації. Пані А. Стечишин залишила багато добрих діл, поучаючих думок і прикладів високих моральних вартостей. Членки нашого товариства прощали її з правдивим жалем.

На памятку від т-ва членки вручили пані Стечишин скромний подарунок з побажанням для неї. Пані Стечишин, у своїй короткій прощальній промові зложила щиру подяку та побажання в продовжування й дальшої праці товариства.

Вечір закінчився прийняттям, на якім присутні зложили $11.50 на прес. фонд „Променя".

А. Репак, секр.

СВЯТО ДЕНЬ МАТЕРІ
Мензі, Ман.

В неділю 17 травня 1964 р. заходом жіночого т-ва ім. Лесі Українки в Мензі відбулося в Нар. Домі концерт в День Матері. Сумківці з Мензі віддали честь матерям концертовою програмою. Програму приготовили пані Мих. Чвалюк і пані Юська Друль, яка складалась з слідуючих точок, що їх виголошував В. Чвалюк. Вступне слово — Галя Друль.

Молитву відспівали сумківці і менші діти. Слідувала хвилева мовчанка за померші матері. Пісня — сумківці „Для тебе мамо", дек. „Три виночки" — Михась Пелешок, пісня — дівчата „О, яка ж бо ти матусю", дек. „Дяка тобі ненько" — Володимир Друль", „пісня „Ой ходила дівчинонька" — сумківці, дует „У неділю рано" — Савеля і Галя Друль, дек. „Мамо, мамо" — Богдан Друль, пісня „Наша земле" — сумківці, дует „Грядочка" — Мартуня і Івася Чвалюк, реферат — Євгенія Пелешок, пісня „Запрягайте хлопці коні" — сумківці, дек. „Пошана мамі" — Геня Пелешок, гра на гармонії — Тарас Чвалюк, пісня „Через балку" — сумківці, декл. „Кого кохаю" — Давид Друль, танець — „Ой пішлла б я на музики", декл. „Матусині мрії" — Левко Друль, пісня „Зіроньки сяють" — сумківці, пісня „Діти любі" — сумківці, декл. гра на гармонії — Михась Пелешок, „Побажання мамі" — Мартуня Чвалюк. Кінцеве слово — пані Юська Друль. Проспівано обидва гимни.

Розалія Пелешок, секр.

ШЕВЧЕНКОВІ РОКОВИНИ
Овкборн, Ман.

Заходами відділу Союзу ім. Лесі Українки улаштовано урочистий концерт памяті 150-ліття народження Шевченка, який відбувся в неділю, 9-го березня 1964 р.

Концертову програму попередила Панахида, яку відслужив Всеч. о. Мельник в присутности поважного числа вірних. В концертовій програмі брали участь сумківці і члени жін. т-ва.

Вступне слово перед концертом сказала голова т-ва пані Геня Матієшин про значення такого свята, а по нім сумківський хор урочисто проспівав заповіт. Слідували концертові точки — деклямація „Тополя" — Марія Грошок, „Учітеся брати мої" — жіночий хор, декл. „Мені однаково" — Р. Мануляк, сольоспів „Віють вітри" — Петруся Зюбрак, „Думи мої" — сумківський хор, декл. — „Чого ти ходиш на могилу" — Іван Баклащук, декл. „Вітре буйний" — Савеля Баклащук. Святочний реферат виголосив Всеч. о. Мельник. Слідувала декл. — „Ой одна я одна" — Леся Старенька, жіночий хор відспівав — „Така її доля", декл. „Тарасова ніч" — Йосиф Сторожук, сумківський хор відспівав „Реве та стогне Дніпр широкий", декл. „Думка" — Марта Чвалюк, сольоспів „Хусточка" — Петруся Зюбрак, сумківський хор — „Садок вишневий", декл. „Було колись" — Василь Чвалюк, жіночий хор відспівав „На городі коло броду."

Кінцеве слово сказала голова т-ва Г. Матієшин. Учасники проспівали обидва гимни.

Анна Баклащук

ОСВІТНІ ВЕЧОРКИ
Відділ ім. Кн. Ольги

Впродовж кількох останніх років наше т-во ім. кн. Ольги в Принс Альберт влаштовує освітні вечорки. Старші і молодші членки, з великим завзяттям взялись до праці. Пані Бальон — голова тов. звернулася до освітнього комітету і мистецького комітету, щоб занялися програмою вечорків.

Пані А. Марусяк і пані А. Кіндрачук від комітету народнього мистецтва занялася українськими вишивками, що їх опісля членки жертвували до товариства. Вишивки будуть продані на осіннім базарі.

На закінчення вечорків було читання на ріжні теми. Добр. Туржанська, пані Романович і пані Д. Панчук читали цікаві та історичні статті.

Культ.-освітні вечорки відбувалися раз на тиждень по домах членок, які з великою приємністю брали до своїх хат, де і частували смачними перекусками.

Також сходинами було відсвятковано свято Лесі Українки і Ольги Кобилянської на 27-го лютого в залі під церквою. Культурно-освітній комітет приготовляв цікаву програму, яка складалася з пісень, деклямацій, сольо на піяно і святочний реферат, що його виголосила пані В. Романович. На цім вечорку також привітали нових членок. Після програми слідувало чайне прийняття.

На останнім вечорку перед Великоднем, в домі пані Анни Марковської, мали ми демонстрацію великодного печива, роблення пасок і колачів. Пані Будник і пані Гринюк занялися цим викладом.

Ці вечорки принесли нам багато користи, на яких постановили під час перекусок перепроваджувати збірки, та призначили їх на розбудову нашого цінного журнала „Промінь" Зібрано $20.00. **Р. Сопотнк**

В ДЕНЬ УРОДИН В. БАРАН
Форт Вілліям, Онт.

У неділю, дня 1-го березня ц. р., в церковній залі громади св. Володимира зібралося багато людей, щоб вшанувати довголітню членкиню пані Василину Баран, якій вже минуло 90 років життя. Жіноче товариство ім. Олени Пчілки приготовило чайне прийняття включно з великим тортом, який стояв посередині головного стола.

Пані Василина Баран приїхала до Канади 52 роки тому і ввесь час жила в місті Форт Вілліям. Щедрий Господь нагородив її шістьома дітьми і три сини та три дочки. Одначе тепер вона з гордістю любується своїми дев'ятьома внуками, десятьома правнуками та двома найменшими пра-правнуками. Пані Баран є в дуже доброму здоров'ї та має веселу, жартівливу вдачу. Відповідаючи на чисельні привіти, згадала, що першу півсотку було гяжко прожити, але зате друга проходить немов „батогом хляснув".

Пані Тиран в день своїх уродин в гурті наймолодших.

Господарем свята був голова церковної громади о. диякон М. Малюжинський, а головні привіти виголосили: місцевий парох о. митрат С. Ґерус, голова жіночого товариства пані С. Музика та п. І. МекДоналд, який в заступстві мейора Е. Ріда вручив ювілятці почесну грамоту, як довоолітній та взірцевій мешканці міста Форт Вілліям.

Під час чаю зібрано 53 дол., які розділено так: на Колегію св. Андрея 40 дол., журнал „Промінь" 7 дол. і на „Вісник" 6 дол. Усім жертводавцям щире спасибі, а пані Василині Баран нехай Милосердний Господь дозволить у доброму здоровю ще прожити довгі, роки.

о. д. М.

БЛ. П. ПАРАСКЕВА ЩЕРБІЙ

Ґронлід, Саск. У понеділок, 6-го квітня, 1964 року, у нещасливім автомобілевім випадку, відійшла у вічність на 71-му році свого трудолюбивого життя бл. п. Параскева Щербій.

Покійна була одною з перших і довголітніх членок жіночого товариства ім. Княгині Ольги в Ґронлід. З дому Ґренек народилася 17 січня 1893 р. в с. Хлівище, Кіцманського району, Чернівецької области на Буковині. До Канади прибула Покійна з родичами в 1896 році, які поселилися в околиці Стюартбирн, Ман. В 1909 році одружилася з Миколою Щербій та жили в Ґарденton, Ман. В 1912 році вони перебралися до Саскачевану та поселилися на фармі в околиці Ґронлід, Саск. Це подружжя Господь обдарував 13 діточками — 6 хлопців та 7 дівчат, однак, не довелося їм довго тішитися ними, бо в 1937 році муж Микола відійшов у вічність. По втраті свого мужа, будучи вірною дружиною покійному, бл. п. Параскева лишилася вдовою аж до своєї трагічної смерти. Покійна була доброю людиною, релігійною та гідно виховала своїх дітей.

Похорон Покійної, при дуже великім числі людей, відбувся в суботу 11-го квітня 1964 року в Українській Греко-Православній Церкві у Ґронлід, Саск. Заупокійну Службу Божу та Чин Похорону відправляв Прот. о. М. Критюк. Покійна лишила у смутку 3 сестрі — Вікторію Щербій в Ґронлід, Саск. Марію Кантимір у Б. К. та Василину Ґоменюк у Б. К. 4 брати: Василя, Михайла, Петра в Б. К. і Танаска в Палестині. 6 синів, 5 невісток, 7 дочок, 7 зятів, 42 внуки і 2 правнуки.

Вічна Їй Память!

Марія Данилюк

В ПЕРШУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ БЛ. П. РОЗАЛІЇ ГОРБАЙ

Літом пташечки співають,
в городах квіти зацвіли.
Піду я на цвинтар поволі,
до свіжої ще могили
І спитан я Дружину:
як Тобі ся тутки діє?
Ти сумуєш, що в могилі,
вже Тебе сонце не гріє,
Не сумуй, люба Дружино,
я про Тебе не забуду,
Прийду в Провідну неділю,
сумувать з тобою буду.
І діти прийдуть зо мною
помолимось на схелі.
Щоби Тобі легко було
спочивать в могилі.

Прот. Т. А. Горбай

НЕВЯНУЧИЙ ВІНОК

В першу річницю смерти бл. п. Розалії, моєї любої Дружини, кладу скромний невянучий вінець на Її могилу 5 дол. пресового фонду на журнал „Промінь", що його Покійна Дружина передплачувала і читала від його появи.

Вічна Їй Память!

о. Прот. Т. А. Горбай

В память мого найдорожчого сина який упав в боях за волю Канади під час останньої світової війни в 1944 р. в летунській службі за морем, складаю на ніколи невянучий для Нього вінок з найкращих квітів — пять дол. на журнал „Промінь".

Марія Грищенко, Венкувер, Б. К.

РІЧНІ ЗВІТИ ВІДДІЛІВ

Заряд на рік 1964. Зліва направо — Добр. М. Хомяк, пані. М. Гнатюк К. Бойко, М. Самоіл, К. Кругляк, К. Засійбіда (голова), А. Скуба, О. Лукіянчук, О. Ганочко, М. Лазарук.

ЕДМОНТОН, АЛТА.
Відділ при Катедрі св. Івана

Річні збори відбулися 1-го грудня 1963. Збори провадила голова відділу пані Анна Скуба. Звіт голови й голів різних комітетів виказали велику працю членок за рік 1963. Відбулося 12 місячних зборів.

Праця у відділі поділена на комітети різні; також на кожних зборах присвячено 15-20 хвилин на освітню програму. Приготовлено 16 святочних обідів і бенкетів, відбулося 19 чайних прийнять і перекусок з різних нагод, 15 весільних прийнять, 16 похоронних обідів, один громадський пікнік і новорічна забава і одно пущення, переведено виставку українського мистецтва, разом з пров. екзек. на Алберту; переведено дві продажі печива і перекуску на маркеті, відбулося 10 концертів з різних нагод. і 37 річниця товариства. Наше товариство мало 9 запрошень наливати чай в різних товариствах.

Товариство вислало 3 делегатки на загальний з'їзд до Вінніпегу на провінційний з'їзд СУК і на окружні з'їзди СУК.

У відділі є записано 225 членок. Кореспонденційна секр. написала 29 листів, і дописі до журналу і часопис про працю відділу.

За рік 1963 загальний прихід був — $22,183.56. На будівельний фонд нової авдиторії передано $10,800.00, жертва на Інститут св. Івана 315.00, св. Андрея громада 100.00, СУМК подорож на з'їзд до Вінніпегу 75.00, музейний фонд СУК 25.00, Національну Раду 25.00, видавничий фонд СУК 170.00, степендійний фонд СУК 50.00, з'їздовий фонд СУК 125.00, журнал „Промінь" 110.95, на Білий Хрест 25.00, бібліотеку при університеті 25.00, Фрідом фром Гонгер 17.50.

Комітет укр. школи — очолювали пані М. Купченко і М. Гринчук. До школи учащало 140 дітей, учителів є чотири. Діти відсвяткували концерти — свято Шевченка, День Матері і свято Миколая, і також брали участь в різних підприємствах і виступах при Катедрі.

Комітет садочка — очолювала пані В. Шевчук. Ходило 15 дітей. Діти мали прийняття як Головін, Валентайн, Різдвяний концерт, травневий концерт з градуейшон.

Комітет освітній — очолювала пані Р. Говда. Під час зборів комітет перепровадив такі виклади „Життя О. Кобилянської", „Про життя Олени Теліги", про походження писанок, Ісус Христос — правдивий Бог, життя І. Котляревського, а також концерт в честь Л. Українки, О. Кобилянської і Свято Книжки.

Комітет Молод. Відділ СУМК — очолювала пані М. Мельничук, дітей учащало 40, сходилися кожної пятниці і перепроваджено старанно приготовлену програму і старався комітет обзнайомлювати молодь з українською піснею, мовою, з нашими церковними обрядами, ручними роботами та мистецтвом, і брали участь в різних підприємствах при Катедрі.

Комітет українських танків — очолювала пані М. Лазарук. Дітей учащало 88. Відсвятковано 10-річницю школу величавим концертом у міській авдиторії. Комітет передав 600 дол. на будову нової авдиторії. Діти також танцювали при різних виступах в місті і при катедрі.

Церковний комітет — очолювала пані Т. Лазарович. Цей комітет покладає час для піддержання прикраси церкви і церковних речей, також очолюють чай в резиденції Архиєпископа Андрея.

Добродійний комітет — очолювала пані Л. Грегорі. Брали участь в кампанії, поборювання рака і відбули чай на ту користь, помагали в праці при „Білому Хресті" і робили добродійну працю де потрібно при Катедрі.

Комітет відвідин хворих — очолювала пані М. Солован. Комітет відвідав 111 осіб, в лікарні і по домах і багатьом віднесли квіти.

Соціяльний комітет — очолювала пані В. Маланчук. Цей комітет замовляв і прилагоджував перекуску на 10 разів на підприємства при товаристві. Також постарався в вишивані нові чайні обрусики.

Членський комітет — очолювала пані М. Фербей. Прилагодив і перевів членський чай, де вступили нові членки до відділу. Комітет прилагодив „адресар членок відділу" для кожної членки.

Комітет журнала „Промінь" — очолювала пані Е. Верхомин. Комітет старався про поновлення предплат і нових передплат. Збирав гроші на пресовий фонд, брали участь в кампанії за передплатниками, де одержав перше місце на Альберту.

Ювілейний комітет — очолювала пані Гриник. Відсвятковано річницю відділу відповідною програмою, чай ним прийняттям і вшануванням членкинь пані П. Сліпчук і М. Страшок.

Комітет маєткових господинь — входили пані Г. Янішевська і В. Грабарчук.

Комітет радіо-передач — очолювала пані С. Василишин. На телевізії заряджено успішну програму про український Великдень і чин Водосвяття, на радіо про Весняну Виставу.

Видавничий комітет — фонду ім. Н. Кобринської очолювала пані М. Михайлишин. Зібрано 110 дол.

Бібліотека відділу — пані Е. Костів — тримала при порядку нашу бібліотеку.

Репрезентантки нашого відділу Льокальної Ради жінок — на зборах Ради і брали участь пані М. Лазарук і С. Гриник.

Союзу національностей (U. N.) — пані А. Чорнел репрезентувала відділ і брала участь в ріжних підприємствах.

Рада горожанства — пані Е. Репка звітувала про працю цієї Ради, до якої належуть різні національности.

Домашньої оборони — репрезентантка пані Е. Яремчук.

Комітет ювілейної книжки відділу — пані Д. Янда старався далі продовжувати розпродаж ювілейної книжки.

Заряд на рік 1964 — голова — К. Засійбіда, уст. голова — А. Скуба, заст. голов — К. Кругляк, М. Самоїл, К. Бойко, К. Самиця, М. Гнатюк, (добр.) М. Хомяк, рек. секр. — О. Ганочко, кор. секр. — М. Лазарук, заст. секр. — С. Пауш, касирка — О. Лукіянчук. Контр. комісія — Л. Івасюк, Н. Базюк, Л. Ґреґорі і Р. Колісняк.

Голови комітетів: укр. школи — М. Гринчук, садочка — Н. Мельничук, укр. танків — М. Лазарук, церковний — Т. Лазарович, соціяльний — В. Романчук, мол. відділ СУМК — Р. Карпяк, освітно-культурний — Р. Ґовда, добродійний — Л. Ґреґорі, членський — М. Фербей, журнал „Промінь" — Е. Верхомин, видавничий комітет — М. Михайлишин, ювілейної книжки — Д. Янда, бібліотекарка — Е. Костів, архівістка — М. Гавриш, відвідин хворих — М. Солован, льокальної Ради Жінок — М. Лазарук, Союз Національностей — А. Чорнел, Цивільна Оборона — Е. Яремчук, Ради Громадянства — Е. Репка, радіо-передача — С. Василишин, маєткові господині — А. Янішевська і В. Ґрабарчук.

Леся Івасюк, секр. зборів

ПРИНС АЛБЕРТ, САСК.

Відділ ім. кн. Ольги

Річні збори т-ва відбулися в залі під церквою 15 грудня 1963.

Діяльність товариства: в протягу року відбулось 10 місячних зборів, 2 засідань заряду, 3 обіди, 2 весіль, 5 перекусок, 7 поминальних обідів, дали вишивані речі на Ексебишон". Т-во сповнило буджет до централі, жертвувало на Інститут в Саскатуні, на Колегію в Вінніпегу і на місцеву церкву, на дзвони, на малювання парафіяльної хати, купило стихарі до церкви.

Товариство опікується рідною і недільною школою. Членки ходили щедрувати, улаштовано малу випродаж Великодного печива і писанок, вислали делегатку на з'їзд до Вінніпегу, пані А. Марусяк.

Під проводом голови, пані А. Марусяк товариство зробило велику працю в протягу року.

Фінансовий звіт: з року 1962 остало в касі — $409.07, приходи в 1963 р. — 3,325.22, розходи в 1963 р. — 3,459.33, в касі осталос — 274.96.

До заряду на 1964 р. — увійшли: Зеновія Бальон — голова, Стефанія Бартко — заст. Доротея Панчук — секр. рекор., Марія Пиклик — кореспонденції, Марія Іщишин — касієрка. Контрольна ком. А. Злипко, Мантика, Гринюк.

Доротея Панчук, рекор. секр.

МОНТРЕАЛ, КВЕБЕК.

Відділ „Доньки України"

Зряд жіночого товариства Союзу „Доньки України", при Соборі Святої Софії, Монтреал, звітував працю, яку проробили членки за рік, на своїх річних зборах 12-го грудня, 1963 р.

Відбулось 9 місячних зборів і 6 засідань заряду; 6 обідів, 3 розігравки, і базар, на якому назначено добр. Л. Слюзар, королевою базару.

Культурно-освітна праця включала влаштування спільних академій на Свято Героїнь, і Лесі Українки, Свято Петлюри, Свято Кирила і Методія, Свято Книжки і Студента. Відбулись лекції писання писанок, вистави мистецтва, — виголошені були реферати і виклади на різні виховавчі, нуакові, і релігійні теми. Делеґатки учащали на з'їздах у Вінніпегу і Торонто, — на зборах К.У.К. і Жіночої Ради. Членки учащали регулярно на проби співу Церковного і Жіночого Хорів при Соборі Св. Софії, і виступали з концертовими точками; гостили в себе пані К. Пауш, і пані А. Токарик; давали поміч на оселі Святої Софії; у збірці Червоного Пера; піддержували і занималась вихованням молоді у С.У.М.К.-у, і в Недільній Школі, брали участь у розбудові Православної Каплиці при шпиталю „Вердон", давали поміч потребуючим, вдівідували хворих, колядували на Собор Святої Софії, занимались продажжю вживаних речей на Добродійний Фонд, провели 3 збірки, дбали про розвиток жіночого журналу „Промінь", висвітлили фільму „Скарби України".

Купили чорне облачення для Собору, — посуду до кухні, — книжки до бібліотеки нашої, — зложили жертву на Фонд Наталі Кобринської, на Інститут Святого Володимира, на Колегію св. Андрея, на оселю св. Софії, на Комітет Українців Канади, на Собор св. Софії.

Заряд товариства на рік 1964: почесні голови — добр. Л. Слюзар і А. Колісник, уступивша голова — А. Ковальчук, голова — Оля Реґуш, заступниці голови — Г. Мельник, С. Головач, М. Текела, рекор. секр. — Н. Пінюк, секр. кореспонденції — М. Зимовець, фінансова секр. — В. Цюрко, касієрка — С. Випрук, господині — А. Гнатів, И. Кучер, М.

Пушкар, відвідувачки хворих — К. Савіцька, В. Турченюк, добр. Л. Слюзар, М. Маркуш, церковний комітет — А. Димитрак, Е. Світуха, М. Прокопюк, культурно-освітний комітет — добр. М. Легенюк, Г. Сенишин, О. Шевчук, бібліотекарки — добр. Л. Слюзар, В. Маланчук, А. Панчук, референтка добродійної праці — В. Турченюк, зелізний фонд — Н. Романишин, О. Пасека, базаровий комітет — С. Випрук, М. Березка, О. Ярушевська, З. Гоменок, делеґатки до К.У.К. — З. Роніш, Т. Жеребецька, делеґатки до православної каплиці — А. Колісник, А. Панчук, делеґатки до Жіночої Ради — Р. Майка, М. Сібіонак, делеґатка до Об'єднаних Націй, і до С.У.М.К. — Г. Мельник, до недільної школи і Фонд Наталі Кобринської — добр. Л. Слюзар, референтка весняного чаю — А. Ковальчук, дорадча рада — бувші голови відділу. Контрольна комісія — М. Сібіонак, М. Якович, О. Шевчук. Загальний прихід за рік 1963 — $9,102.39. Передали на Собор св. Софії — $7,230.00.

Таня Жеребецька, секр.

РЕДЖАЙНА, САСК.
Відділ Доньки України

Річні збори відбулися 3-го грудня 1963 року в залі Українського Народного Дому. Збори попередила молитва яку провів парох Всеч. о. Кіцюк. Членки заряду здали звіти. Предсідницею була голова, пані Юзик.

В товаристві є 66 членок а 4 нових вписано на річних зборах.

Протягом року т-во мало 11 місячних зборів і одні надзвичайні, 5 святочних обідів, 12 весільних, похоронних і поминальних, також весняний й Різдвяний чай, бенкет для сумківців, видання вечер т-ві Т.У.С. й осіння річна вечеря. Членство займалося перекускою на 2 базарі та пущення.

З початком липня була дво-тижнева щоденна українська школа, членки займалися перекускою на 42 студентів, закінчили святочним обідом. Відділ наш дав стипендію 25 дол. для льокального відзначення студента.

Наш відділ брав численну участь у хорі у підготовці концерту Лесі Українки, відбулось спільно з жіночим відділом К.У.К. з чаєм й виставою українського мистецтва у новій міській Публичній бібліотеці. Членки виконували працю при їдальні в тижні Ексебишен у Реджайні.

Товариство входить в склад місцевої Жіночої Ради, виконує обовязки як для Юнайтед Апіл, Туберкульозної клініки, недуги рака, умово хворих і т. д.; членки беруть участь у недільній та українській школі, що відбувається тижнево. За рік 1963 т-во передало $2,139.00 на місцеву церкву, на умеблювання кімнати в Колегії св. Андрея у Вінніпегу 288 дол., на льокальний Народний Дім 630 дол., де входили великі кошти з поправками кухні. До Інституту П. Могили 50 дол. в Саскатуні, на пресовий фонд 10 дол., музейний фонд 10 дол., на піддержку пров. екзекутиви С.У.М.К. 10 дол.

Фінансовий звіт: З року 1963-го перенесено $182.96, приходу за 1964 рік — 6,010.27, розходу за 1963 рік — 5,792.75, в касі осталось — 400.18.

Заряд на 1964 рік: голова — М. Корпан, заст. голови — М. Андрейчук, рек. секр. — К. Пасека, корес.-секр. — С. Семчишин, касієрка — Н. Балан, бібліотекарка — О. Масиник, референтки мистецтва — Н. Зенчишин, М. Андрейчук. Комітет членства і референтки преси — А. Мудра, Ю. Онишко. Комітет освіти — Е. Бойчук. Жіночої Ради — Е. Корпусь, Пасека, добродійний відвідування хворих — О. Масиник, А. Мудра, Зубко і Ю. Онишко. Проектів — Л. Николайчук, С. Джонстон, О. Патрелюк, А. Фелінгер, М. Совтис, Н. Гордічук. Господинь — О. Патрелюк, П. Бігун, А. Шипиляк. Контрольна комісія — О. Збитнюк, Е. Лисейко, Д. Керелюк.

К. Пасека, секр.

СТ. БОНІФАС
Відділ ім. Л. Українки

Жіноче т-во ім. Л. Українки було зорганізоване при Товаристві Просвіта ім. Тараса Шевченка в 1933 р. В тих часах в „Українському Голосі" була вже сторінка для жіноцтва. Від ряду літ, відколи Наталя Кобринська боролась за рівноправність української жінки в суспільстві і за допущення жінок до вищої освіти, до вступу до університетів, українки організувались в жіночі товариства в Україні і на імміграції в Европі, Америці та Канаді. І так тими мережаними доріжками і наше жіноцтво м. Ст. Боніфас стало в ряди Союзу Українок Канади.

Вдячні ми Всевишньому, що маємо журнал „Промінь", в якім можемо описувати і читати історію про життя та досягнення наших матерів, про визвольні змагання нашого народу, про здобутки нашого жіноцтва, а теперішніх часах про нашу працю та наші завдання.

На запрошення жіночого т-ва, 15 серпня 1962 р. прибула до нас голова Пров. Екзекутиви Союзу, пані Ольга Завісляк, пані А. Сарчук та пані В. Ґоряк і того дня наше т-во офіціяльно стало відділом зорганізованого в Союзі Українок Канади жіноцтва.

Річні збори нашого т-ва відбулися 27-го листоп. 1963 р. в залі Просвіти. Членки заряду здавали звіти діяльности. За роки 1962-63 відбулось у нас 34 засідань, 2 річних зборів, свято Лесі Українки і Т. Шевченка, Свято Книжки та свято Студента. Т-во взяло участь в доміняльнім з'їзді і двох провінціяльних, участь у зложенні вінка у стіп памятника Шевченкові в 35-ття основання „Просвіти". Членки брали участь у збірках на Червоний Хрест, Комюніти Чест, участь в прийняттях в Ітон і Годсон Бей в користь Колегії св. Андрея. Улаштували День Матері, День Подяки, Листопадове Свято, вручення відзнак Союзу смолоскип для членкинь т-ва.

З фінансових приходів передано до „Просвіти" около 200 дол., закуплено газову кухню, посуду та інше господарське устаткування. Т-во сплатило зобовязання членських вкладок до централі Союзу, організаційний фонд, на журнал „Промінь", на стипендійний фонд. В касі осталось $105.00. Голова т-ва пані Н. Бурак зложила подяку членкам за співпрацю.

Заряд т-ва на 1964 рік: Марія Ниж ник — голова, Анна Калиняк — заст. голови, Ольга Юзвишин — рекор. секретарка, Єлисавета Пальчук — фінан. секретарка, Серафима Гомінчук — касієрка. Контрольно комісія — Вікторія Місяк, Ганя Петрів, Анна Войтюк.

Ольга Юзвишин, секр.

СТИРДЖЕС, САСК.
Відділ ім. Л. Українки

За минулий рік відбулося 10 місячних зборів. Збори відбулися по домах членкинь.

Цього року вшанували 50-літний ювілей п-ва Прокопа Загаріїв, влаштували пущення, обід під час праз-

нику, подали вечерю для учасників зборів окружної ради число 8, Інституту Могили і осінню вечерю для загалу і розігравку. Мали одну випродаж печива і двоє чайних прийнять, прихід з яких призначили на поміч контесту СУМК.

На розігравку тикетів на королеву, наш відділ пожертвував чотири речі: електричну ринку, стейнлис столове начиння, простирало і мужеський ручний годинник. Розігравка і вечерч на ціль іконостаса.

Найбільша праця цього року була варнишування стін в церковній залі і мальовання підлоги і лавок.

Цього року відбулося в нашій церкві чотири похорони. З цих відійшла у вічність перша з наших членкинь бл. п. Магдалина Пеліховська. Членкині помагали подавати обіди і перекуску після похоронів і занялися обідом в память Пеліховської в сороковий день по смерті.

Пожертви на народні справи були по можливости нашого відділу. Буджет до централі виповнений. На провінціяльний з'їзд відділ вислав 5 дол. на провінціяльну екзекутиву С.У.К., а 5 дол. на оплату коштів з'їзду. Також вислали 10 дол. на фонд С.У.М.К.

Заряд на 1964 рік: голова — Пазя Колот, заст. голови — Павліна Мельничук, касієрка — Теодора Грушка, рекор. секр. — Стефанія Іванів, контрольна комісія — Параска Кожушка, Марта Цимбаліста, Стефанія Іванів, референтка господинь — Марія Різник, референтка сестриць до свічок — пані Медак, референтка сестриць до таци — пані Требич.

Стефанія Іванів, секр.

ВИММЕР, САСК.
Відділ ім. Ольги Басарабової

Річні збори товариства відбулися 1-го грудня у домі панства В. Романюк. Звіт діяльности здала голова пані Марія Франко. За рік товариство відбуло 9 місячних зборів і річні збори. Відсвяткували память О. Басарабової і Т. Шевченка. Членки зійшлися на писання писанок і вироблювання пасок та калачів. Мали спільне свячене, 1 домашне печиво. Храмовий обід, 1 базар 2 вечері, 3 перекуски.

Висилаєм на Червоний Хрест, поборювання недуги рака, сліпих, інститут і „Промінь". Вислали делегатку на провінціяльний з'їзд. Товариство працює при церкві і Народнім Домі та стараємось виконувати нашу працю по змозі наших сил.

Фінансовий звіт: з 1963 року осталось у касі $500.72, приходи — 849.85, розходи — 214.88, осталось в касі — 634.97.

Заряд т-ва на рік 1964-тий: голова — Марія Франко, заст. голови — Анна Охітва, секретарка — Розалія Магас, касієрка — Анна Романюк. Контрольорки — Гафія Романюк і Джін Охітва.

Р. Магас, секретарка

РАДВЕЙ, АЛБЕРТА.
Відділ ім. Лесі Українки

Жіноче Товариство ім. Лесі Українки в Радвеї відбуло річні збори на 12-го грудня 1963 р. у домі добр. Стратійчук. Збори вдікрила голова, пані Торончук і подякувала за кооперацію. Діяльність товариства в р. 1963: відбулось 7 зборів і одні надзвичайні збори, два пирогові вечорки, весняний базар, обід на храмове свято, свято День Матері, обід на День Подяки, один похоронний обід, членки ходили колядувати на церкву.

Фінансовий звіт: з 1963 року у касі осталося — 851.69 і передано до церковної каси, приходу у 1963 р. було — 313.40, розходу — 157.87, у касі осталося — 155.53.

Заряд на рік 1964: голова — В. Торончук, заст. голови — А. Боєчко, секр. — Марія Киріяк, заст. секр. — Г. Шікора, касієрка — П. Чорна, церковна касієрка — П. Римар. Контрольна комісія — П. Онищук, А. Крук, Г. Онищук. Комітет хворих — пані М. Чорна і пані Г. Онищук.

Марія Киріяк, секретарка

САСКАТУН, САСК.
Відділ ім. О. Кобилянської

Річні збори т-ва відбулися 8-го грудня 1963 року в церковній авдиторії. Звіти членок заряду, голов різних комітетів і кружків виказали за рік 1963 велику працю. За цей час відбулося 8 місячних зборів і 7 засідань екзекутиви. Приготовлено 4 святочні обіди, 3 бенкети, 3 похоронні обіди, 1 поминальний обід і 13 весільних вечер. Членки також подавали перекуски на різних громадських сходинах. Товариство успішно перевело продаж обідів і перекусок під час одного тижня на екситишин. Чайних прийнять було 3 — Чай членства, Великодний чай з продажею писанок і Великодного печива, і Різдвяний чай з продажею вишивок і печива.

Деякі членки брали участь в „Українському Тижні" на університеті, що його зарядило товариство українських студентів „Альфа Омега". Там членки мали демонстрації вироблювання пасок і калачів як також і писання писанок. Була також виставка вишивок і інших ручних робіт, якою зайнявся комітет музею С.У.К.

Товариство зайнялося щедрівкою і помагало в коляді для церкви. Також помагало церковній громаді під час базару. Жін. тов. зобовязалося помалювати церкву всередині, що коштувало понад $1,200.00. Кружок жінок подав сніданок дітям після Святого Причастя, і також зайнявся приготуванням Різдвяних подарунків для дітей нед. і укр. школи, які були вручені дітям на концерті Св. Миколая. Цей кружок також постарав квіти на концерт День Матері.

Деякі членки навчають дітей в нед. і укр. школі. Цього року відновлено молодший відділ С.У.М.К. і садочок, якими опікуються переважно молоді членки. Комітет для відвідин хворих постійно відвідує хворих у шпиталях. Товариство доставляє пацієнтам святочні картки а на Великдень кошики зі Свяченим. Через референтку тов. опікується україн. пацієнтами в шпиталі умово хворих у Норт Бетлфорд і також у санаторії в Саскатуні. Хворим членкам посилає живі квіти до шпиталів. Заходом реф. мистецтва відбувалися кляси вишивання і писання писанок. Товариство старанно дбає про прекрасу церкви через свій церковний комітет (сестриці).

Цього року відбули 40-ліття — ювілейне святкування відділу. Відділ в Саскатуні заіснував ще в 1923 році. На цім святі також вшановано членок, які вступили в членство ще на самих початках, і всіх голов товариства від початку існування відділу. Відділ також відсвяткував 100-річчя народження О. Кобилянської і 50-річчя з дня смерти Л. Українки. Деякі членки відділу, Сумківці і студенти взяли участь у спільному українському хорі, який співав в університетській авдиторії у супроводі Саскатунської симфонічної оркестри.

В кампанії за новими передплатниками на журнал „Промінь" наш

відділ придбав найбільше число передплат на Канаду і також на Саскачеван. Одна з членок, пані Соня Стратійчук також одержала першу нагороду від централі С.У.К. і від Пров. Екзекутиви на Саскачеван за придбання найбільше число нових передплат. На домініяльний з'їзд С.У.К. до Вінніпегу вислано 3 делегатки, а на провінціяльний з'їзд до Канори також 3 делегатки. Відділ має представниці до різних організацій міста і до Комітету Українок Канади.

У касі осталося з 1962 р. — $4,062.88, прихід за 1963 р. — $13,246.55, розхід за 1963 р. — $11,837.02, у касі залишилося — $5,472.51.

З а р я д на 1964 рік. Голова С. Ґ р е щ у к — 1. 2, 3, 4 заст. голови — М. Дорош, Д. Баєр, А. Янів, Г. Гарбус, кор. секр. — добр. Л. Боднарчук, рекор. секр. — добр. С. Сенишин, пресова реф. — М Мадюк, касієрка — В. Залещук.

Комітети очолюють слідуючі: Відвідування хворих — С. Завадюк, садочка — О. Луцюк, С.У.М.К. — К. Пангрес, молодший відділ С.У.М.К. — А. Трембач і К. Романчук, українська школа — А. Папіш і К. Бартко, М. Колачкова, чайних прийнять — С. Завадюк, журнала „Промінь" — М. Дорош.

Референтки: Освітньо - виховавча — А. Михайлюк, членства — А. Гарасимчук, перекусок — М. Пернаровська, обідів — Е. Табашнюк, кухонного майна — В. Катеринич, бібліотеки — М. Дорош, мистецтва — А. Ференюк.

Представниці: Traveller's Aid — С. Стодола, Жіночої Ради — Р. Драган і М. Мадюк, Ком. Українок Канади — С. Ґрещук і Г. Новосад, Червоного Хреста — К. Свик і Г. Новосад, Тов. Умово Хворих — А. Янів, Саскатун Бютіфул — Г. Новосад.

Контрольна комісія — пані М. Пернаровська, Г. Максимюк, Р. Котелко.

Софія Сенишин, рек. секр.

ФОРТ ВІЛЛІЯМ, ОНТ.
Відділ ім. О. Басарабової

Річні збори т-ва відбулися 19-го січня, 1964 р. в залі т-ва „Просвіта" в присутности 18 членок. Звіти діяльности здавали членки заряду — голова, пані Р. Баран подякувала членкам і зарядові за співпрацю.

Діяльність: Протягом року відбулось 6 зборів, 4 засідань заряду та 3 засідань спільно з т-вом Просвіти. Старанням членок відбулось 4 вечері для Т-ва Просвіти, 1 вечеря підприємців (бизнесменів), 1 прощальний вечерок, улаштовало святочну академію в честь Ольги Басараб, 2 поминальні обіди, 2 базарі, 1 відділовий пікнік, у двох пікніках помагали Т-ву Просвіти і КУК. Членки помагали при Йорданській Святій Вечері, спільнім свяченім при церкві св. Б л а г о в і щення. Відділ жертвував на „Промінь" 30 дол., з'їздовий фонд 10 дол.

Членкині нашого т-ва беруть участь у імпрезах інших організацій, взяли участь у збірковій акції КУК (Тег дей).

Заряд т-ва на 1964 рік: Голова — Р. Баран, уступивша голова — А. Ландяк, заст. голови — Г. Лилик, секр. рекор. — М. Грицишин, касієрка — О. Новак, секр. фінансова — С. Павчук, господині — А. Гриф, А. Верестюк (старша), опікуни хворих — О. Явна, А. Домінік. Представниці до КУК — Б. Зелінська, Р. Андрус. Контрольна комісія—К. Грицик, А. Віктова. Ґардеробщиця — пані Балабан.

М. Грицишин, секр.

НІЯҐАРА ФАЛС, ОНТ.
Відділ ім. Доньки України

Річні збори товариства відбулися 21-го січня, 1963 року в парафіяльній залі. Предсідницею була пані Лиса, а секретаркою пані Сиротюк.

В 1963 році відбулось десять місячних зборів. Діяльність товариства в 1963 році: Приготовлено вечерю на Спільну кутю, пізніше видали вечерю на пущення та День Подяки і на 25-літній ювілей наших членів. Заходами т-ва улаштовано свято Лесі Українки та День Матері з прийняттям. Мали продаж печива і писанок, та два рази бінго і базар. Обіди видали на спільне свячене, і на храмове свято та обід в честь панства Менос, які подарували лавки до нашої Церкви. Товариство робило прийняття для сто студентів з оселі „Київ", які загостили до наших сумківців та прощальні прийняття для о. прот. Ференсіва, який відїжджав на іншу парафію і привітання нашого нового пароха о. Прот. Цукорника. На Дмитрія товариство робило прийняття для трьох Дмитрів у громаді.

В листопаді ,1963 році ми відсвяткували 15-літній ювілей існування нашого т-ва, найняли Панахиду за померших членкинь і видали обід.

Приходу за 1963 рік — $535.08, розходи — 260.71.

Стефанія Когут, секретарка

КАТЕРИНА ЄМЧУК — ФОРТ ВІЛЛІЯМ.

У неділю, 17-го травня ц. р., в місцевому шпиталі після довголітньої недуги упокоїлася Катерина Ємчук.

Покійна К. Ємчук, дочка Андрія і Марії Сеньків, народилася 18-го жовтня 1891 року в селі козівка, Тернопільського повіту в Західній Україні. В 1909 р. вона виїхала до Канади й поселилася у своїх рідних в місті Вінніпегу. Рік пізніше вона перенеслася до Форт Вілліям, де в 1912 році вийшла заміж за Федора Ємчука. Слідуючого року народився у них син Мирослав, а пять літ пізніше Господь нагородив їх другим сином, якому дали ім'я Нестор. Панство Ємчуки були свідомою українською родиною і через свою віддану працю як на громадському, так і на церковному полі здобули собі широку популярність серед місцевого населення.

Бл. п. К. Ємчук була довголітною членкинею Союзу Українок Канади, а також належала до Товариства Просвіта ім. І. Франка та місцевого Відділу Взаїмної Помочі. Покійна була дуже активною особою; вона співала в хорі, брала участь в драматичному гуртку, а також була в групі тацюристів В. Авраменка. Рівночасно вона була кольпортеркою журналу „Жіноча Доля", для якого приєднала понад сорок передплатниць. За свою визначну кольпортерську працю вона отримала нагороду в формі книжки „Перший Вінок" Кобринської, яка тепер з кількома річниками „Жіночої Долі" знаходиться в музеї С.У.К. в Саскатуні.

В середу, 20-го травня, відбувся урочистий похорон в присутності великого числа родини, приятелів і знайомих. Службу Божу й похоронну відправу перевів о. митрат С. Ґерус в сослуженні о. диякона М. Малюжинського. Прощальне слово над свіжим гробом виголосив п. А. Музика, голова т-ва Просвіта, а під час перекуски в церковній залі п. С. Пуляк, голова контрольної комісії централі КУК висловив глибокі співчуття горем сповитій родині.

Вічна Їй Пам'ят! **о. д. М.**

P 19C JAN 65
MISKEW MRS P A
12608-66 AVE
EDMONTON ALTA

ПОЖЕРТВИ НА ПРЕСОВИЙ ФОНД

Відділ ім. Доньки України — Винярд, Саск., з прийняття в честь пані А. Стечишин — $11.50
З похорону бл. п. Анастазії Кадещук — Йорктон, Саск., збірку переслав о. В. Бойчук — 10.00
Відділ ім. О. Кобилянської — Витков, Саск., з нагоди свята „День Матері" — 10.00
Відділ ім. Л. Українки — Ватсон, Саск., з нагоди 15-го існування товариства — 5.00
Пані Анна Стасів — Форт Вілліям, Онт. — 5.00
Пані А. Галаберда — Давфин, Ман. — 4.00
Відділ ім. О. Кобилянської — Тіодор, Саск., з нагоди свята „День Матері" — 4.00
Пані П. Демйон — Норт Сорий, Б. К. — 3.00
Пані Параня Литвин — Вінніпегосис, Ман. — 3.00
Пані Р. Темертей — Монтреал, Кве. — 2.00
По $1.55 — Марія Ґургула й П. Гарасимів — Форт Вілліям, Онт., Н. Кризел — Порт Кредит Онт., Марія Польова — Овкборн, Ман., А. Ґулевич і Н. Шеремета — Монтреал, Кве., Анна Копач — Едмонтон.
По 50 ц. — К. Храпко — Едмонтон, Алта.

ТИМ, ЩО ЛЮБЛЯТЬ ВИШИВАТИ

UKRAINIAN EMBROIDERY DESIGNS AND STITCHES

Опрацювала Анастасія Рурик

так називається книжка вишивок і стібів, написана в англійській мові. Багато ілюстрована, 12 сторінок взорів вишивок, 8 з них в кольорах, багато ілюстрованих взірців на вишивання декоративних подушок, обрусів, доріжок, рушничків з показником кольорів ниток. Є взори вишивок полтавського вирізування, роблення мережок. Стіби показують як легко навчитись вишивати гладдю, низинкою, яворівкою та багато інших стібів.

Книжка має 130 сторін друку, широкий формат, вигідний для розміщення взорів, спеціяльна оправа, щоб книжка легко відкривалась.

Книжку видав Союз Українок Канади.

Продається по $4.00 з пересилкою.

Замовлення разом з грішми висилайте на адресу:

UKRAINIAN WOMEN'S ASS'N OF CANADA
764 Barton St. E. Suite 3,
Hamilton, Ont.

Ви можете набути в нас книжку

„УКРАЇНСЬКА ЖІНКА В ХОРЕОГРАФІЇ"

Марії Пастернакової

Є це рідкісна книжка про танцювальне мистецтво. Познайомтесь з культурою танцю, його прадавньою історією, його етапами, народніми танцями, клясичнимм балетом і мистецьким модерним танцем, пізнайте сучасних українських балерин, що здобувають місце, хоч і на чужих сценах, але з українським імям, балетах.

Книжка здобула широкий відгомін у пресі, поважне число прихильних рецензій були поміщені в різних часописах і журналах. Видання дуже гарне, на добрім папері, багато ілюстрована. Стор. 215.

Ціна $3.00 з пересилкою.

Замовлення слати:

UKRAINIAN WOMEN'S ASS'N OF CANADA
764 Barton St. E., Suite 3,
Hamilton, Ont.

RELAX MRS. HOUSEWIFE!

Enjoy a visit in our coffee shop while shopping. No need to bake this weekend, just phone or stop in. We'll have a wonderful array of cakes, cookies, pies and pastries.

HARRY'S BAKERY

Phone: 2 - 2343 **Kamsack, Sask.**

ТРИ СИЛЬВЕТКИ

В цій книжці широко описано про життя і творчий шлях Марка Вовчка, Л. Українки і О. Кобилянської. Поручуємо „Три сильветки для прочитання членкам, для тих, що будуть готовити реферати, для спільного читання на вечорах.

Цю книжку опрацював кілька років тому проф. Леонід Білецький. До редакції „Промінь" звертаються поодинокі читачі за інформаціями за подібними матеріялами. Щиро поручаємо її всім зацікавленим

Ціна її $1.50.

Замовляйте

UKRAINIAN WOMEN'S ASS'N OF CANADA
764 Barton St. E., Suite 3,
Hamilton —— Ontario